

de AAMBINDER

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

**GEREFORMEERDE GEMEENTE
ALPHEN AAN DEN RIJN**

04 Leerling
van de Schrift

06 De pijn
van de kerk

08 Dank-dag en
dank-leven

De Heere onze gerechtigheid

ds. A.B. van der Heiden, Doetinchem

David, de dichter van Psalm 31, verkeert in grote nood.
Herhaaldelijk spreekt hij in deze psalm over zijn vijanden.
Vijanden die allerlei plannen smeden om hem te doden.

► **Help mij uit door Uw gerechtigheid.**

Psalm 31: 2b

Wellicht herinnert Psalm 31 aan de vervolging van David door Saul. David spreekt in deze psalm niet alleen over de verdrukking door vijanden, maar we lezen in vers 11 dat hij ook spreekt over zijn eigen ongerechtigheid. In die uiterst benauwde situatie erkent David voor Gods aangezicht zijn persoonlijke zonden. Hier spreekt een man die van de Heere zelfkennis en Godskennis heeft ontvangen.

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE ALPHEN AAN DEN RIJN

Als een aantal leden van de Christelijke Gereformeerde Kerk te Alphen aan den Rijn in het voorjaar van 2002 aansluiting zoekt bij de Gereformeerde Gemeenten, worden zij door de kerkenraad van Boskoop in beginsel als lid aanvaard. Een half jaar later besluit de kerkenraad om vanaf

zondag 3 november voortaan twee kerkdiensten in Alphen aan den Rijn te beleggen, in de aula van het Groene Hart Lyceum. Op 31 augustus 2003 bevestigt ds. M. Golverdingen de eerste ambtsdragers, waarmee Alphen aan den Rijn een afdeling wordt van Boskoop. Op 6 januari 2006 volgt de instituering tot zelfstandige gemeente. Ds. Golverdingen spreekt daarbij over Efeze 2:20-22. Tijdens deze dienst merkt hij onder meer op: 'Laten we bij alle blijdschap het persoonlijke woord uit de tekst niet vergeten: Op welken ook jij mede gebouwd wordt... Ook jij! We kunnen actief zijn in de gemeente, ambtsdrager zijn, op de preekstoel staan en toch eeuwig buitengesloten worden. We worden alleen zalig als arme, rechteloze en goddeloze zondaren, waarin de Geest van Christus Zijn werk heeft verheerlijkt'. Twee dagen later komt de gemeente voor de eerste keer in de eigen Bethel-kerk bijeen.

En nu vlucht David in deze nood tot de Heere en smeekt: 'Help mij uit door Uw gerechtigheid'. Maar, is dat geen gebed om eigen ondergang? Want de Heere is toch heilig en rechtvaardig. Paulus zegt dat de toorn van God wordt geopenbaard over de ongerechtigheid van de mensen (Rom. 1:18). Als God met ons zou handelen op grond van Zijn volmaakte rechtvaardigheid, dan kan de Heere maar één ding doen, en dat is onmiddellijk het vonnis van de dood voltrekken. Hoe kan dan toch David bidden: 'Help mij uit door Uw gerechtigheid'?

Strafeisend

Luther las deze tekst aanvankelijk in het licht van Gods strafeisende gerechtigheid. Toen hij als hoogleraar college moest geven over Psalm 31, rezen er onoverkomelijke moeilijkheden. Hij liep in dit tekstwoord helemaal vast met zichzelf. Hij schreef daar later over: 'Ik werd een vijand van dat woord gerechtigheid'. Want, hoe zou God naar Zijn heilig en streng recht kunnen redden door gerechtigheid? Naar Gods recht moet ik voor eeuwig verloren gaan. Luther zei tegen zijn studenten dat er maar Eén is Die op Gods gerechtigheid pleiten kan en dat is Christus. Maar voor een zondaar als hij was dit een onmogelijk gebed. Stond er nu maar 'Help mij uit door Uw genade', dan zou Luther dit gebed tot het zijne durven maken.

Luther probeerde met een ongelofelijke ernst al de vroomheidsvoorschriften van de middeleeuwse kerk na te volgen: bidden, vasten, jezelf lichamelijk geselen, in de vrieskou midden in de winter de dekens van bed halen zodat je steenkoud wakker wordt. Zo dacht Luther de zonde eronder te krijgen. Maar zijn geweten bleef hem beschuldigen. Hij zag zichzelf staan voor Gods rechterstoel.

Gods heiligheid

Luther was niet de enige die voor de eis van Gods rechtvaardigheid wordt geplaatst. Want een ieder die door de Heilige Geest wordt onderwezen, krijgt met de rechtvaardigheid en de heiligheid van God te doen. Er kan wel onderscheid zijn in de diepte van de

weg die de Heere gaat. Dan wordt de vraag van Zondag 5 van de Catechismus ook de vraag van ons hart:

‘Aangezien wij dan naar het rechtvaardig oordeel van God tijdelijke en eeuwige straf verdiend hebben, is er enig middel waardoor we deze straf zouden kunnen ontgaan en wederom tot genade komen?’

Hoe krijg ik een genadig God? Dag en nacht worstelde Luther met deze vraag. Hij kreeg antwoord in de torenkamer van het klooster te Wittenberg. Toen opende de Heere zijn ogen voor Christus en Zijn gerechtigheid. Toen zag hij het: wij leven niet door ons doen, maar door Gods schenkende gerechtigheid in Christus.

Hoe krijg ik een genadig God? Dag en nacht worstelde Luther met deze vraag.

Toen, zegt Luther, werd het woord van Paulus, dat Gods rechtvaardigheid geopenbaard wordt in het Evangelie (Rom. 1:17) voor mij tot een deur van het paradijs.

En ook David vergiste zich niet toen hij in deze psalm als een hulpeloze en schuldige zondaar zijn hulp van Gods gerechtigheid verwachtte. In deze tekst gaat het over de gerechtigheid van de HEERE, van de God van het verbond, Die in Christus zondaren in genade aanziet. Dat verbond is gefundeerd op het dierbaar verzoeningswerk van de Heere Jezus dat Hij op deze aarde volbracht.

Toen ruwe handen van Romeinse soldaten Jezus Christus aan het kruis nagelden, werd de deugd van Gods gerechtigheid volkomen verheerlijkt. Die dierbare Middelaar heeft in Zijn plaatsbekledend lijden en sterven een volkomen gerechtigheid aangebracht. In de Heere Jezus Christus kan de

gerechtigheid van God niet anders zijn dan een verlossende, vrijspreekende, vergevende gerechtigheid.

Kerkhervorming

Door het optreden van Luther, geleid door de Heilige Geest, heeft de kerkhervorming zich voltrokken. Luther heeft geloofd en beleden: ‘Wij besluiten dan dat de mens door het geloof gerechtvaardigd wordt zonder de werken der wet’ (Rom. 3:28). Van dat wonder heeft hij niet kunnen zwijgen. De liefde van Christus drong hem: Gij, Heere Jezus, zijt mijn rechtvaardigheid en ik ben Uw zonde. Het wonder van die zalige en ongelijke ruil was de ontdekking en de kracht van de Reformatie, door Gods Geest gewerkt.

Toen ging het om het antwoord op de vraag: ‘Hoe ben ik rechtvaardig voor God?’ Deze vraag is nog net zo actueel als toen. Het moet er in ons leven ook om gaan of we rechtvaardig zijn voor God. Dat is mogelijk als we door het geloof iets mogen zien van de gerechtigheid die Christus heeft verworven. Dan zien we dat de vloek en de toorn die ons hadden moeten treffen Hem getroffen heeft. Dan is er geen verdoemenis voor die in Christus Jezus zijn (Rom. 8:1).

Wat Maarten Luther nodig had, heeft u, lezer(es), ook nodig. Solus Christus! McCheyne heeft het zo indrukwekkend verwoord in ‘Het wachtwoord der Hervormers’:

*Maar toen mij Gods Geest aan
mijzelf had ontdekt,
Toen werd in mijn ziele de
vreze gewekt,
Toen voelde ik wat eisen Gods
heiligheid deed;
Daar werd al mijn deugd een weg-
werpelijk kleet!*

*Toen vluchtte ik tot Jezus!
Hij heeft mij gered;
Hij heeft mij verlost van het
vonnis der wet;
Mijn heil en mijn vrede en mijn
leven werd Hij;
Ik boog me, en geloofde, en ...
mijn God sprak mij vrij. ♦*

Uit:

DE GENEZING VAN DE
BLINDE BARTIMEÛS

Theodorus van der Groe

(uitg. Den Hertog, Houten, 2020).

ZEVEN LEERREDENEN

over LUKAS 18:35-43

Zesde tekst uit Lukas 18:35-43

‘Zeggende: Wat wilt gij dat Ik u doen zal? En hij zeide: Heere, dat ik ziende mag worden.’

Lukas 18:41

Christus weigert ons niets, maar alléén als wij het niet zonder dat kunnen stellen, dat het ons ook dienstig en voor ons nodig is. Want anders is de liefde van Christus voor ons veel te groot dan dat Hij ons dingen zou geven die schadelijk voor ons zijn. Hij wil ons graag alle heilzame geneesmiddelen geven tot genezing van onze ziel, maar geen schadelijk vergif. De Heere Jezus wil ons alles geven, indien wij het maar oprecht van Hem begeren en wij het niet meer elders zoeken, maar bij Hem alleen onze troost en hulp zoeken.

Christus wil ons alles geven, indien wij het maar om niet en uit loutere gunst en genade van Hem ontvangen willen. Hij zegt: ‘En die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet’ (Openb. 22:17), en: ‘Komt, koopt en eet, ja komt, koopt zonder geld en zonder prijs, wijn en melk (Jes. 55:1).

*De genezing van
de blinde Bartimeüs*

► De Heere Jezus wil ons, arme zondaren, alles geven, indien wij het maar recht gelovig van Hem begeren, niet twijfelende aan Zijn almacht en goede wil, noch aan de waarheid van Zijn Goddelijke beloften, waarin Hij ons alles Zelf aanbiedt en belooft wat wij tot onze zaligheid nodig hebben, zoals staat in Markus 11:24: 'Alle dingen, die gij biddende begeert, gelooft, dat gij ze ontvangen zult, en zij zullen u geworden'. En in Jakobus 1:6: 'Maar dat hij ze begere in geloof, niet twijfelende; want die twijfelt, is een baar der zee gelijk, die van de wind gedreven en op en neder geworpen wordt'.

Ten slotte, de Heere Jezus wil ons alles geven, indien wij Zijn gaven en genade niet verachten, maar Hem daar heel ons leven dankbaar voor willen zijn en ons geheel naar Zijn wil en welbehagen willen gedragen. Hij heeft alles voor ons over, als wij Hem maar gehoorzaam willen zijn en Hem maar getrouw willen aanhangen en volgen. Ziedaar geliefden, op deze beminnelijke en gemakkelijke voorwaarden zegt Christus ook nog steeds tot ons allen: wat wilt gij dat Ik u doen zal?

Wij kunnen geen gebed tot Hem doen, of Hij spreekt dit genadige antwoord tot ons. Maar helaas, een ongelovig gemoed ziet dat niet en hoort dat niet en staat daar niet bij stil! Alleen de arme zondaren die oprecht om hulp van de Heere Jezus verlegen zijn en verlegen zijn om Zijn genade, zoals onze arme blinde, zij luisteren naar dit genaderijk woord van Christus. Aan de harten van dezulken brengt de Heere Jezus dit Zijn woord, door de werking van Zijn Heilige Geest. En daarom zijn die het ook die de Heiland daarop in geloof antwoorden en hun ware nood en begeerte aan Hem voorleggen, zoals deze arme blinde mens ook deed. Hij antwoordde de Heiland op Zijn goedgunstige vraag aldus, zeggende: 'Heere, dat ik ziende mag worden'. ♦

► wordt vervolgd

Leerling van de Schrift

W. Fieret, Leerdam

Calvijn is zijn hele leven leerling van de Bijbel gebleven. 'In commentaren, tijdens colleges en in bijdragen aan de wekelijkse Bijbelbesprekingen op vrijdagmorgen zijn verreweg de meeste Bijbelboeken door hem verklaard', aldus dr. W.H.Th. Moehn.¹

Daarnaast heeft Calvijn meer dan 4.000 keer in Genève gepreekt. Hij bracht zijn overtuiging dat een predikant in de eerste plaats moet luisteren naar de Bijbel, in praktijk. Studie, onderzoek en meditatie zijn daarbij onmisbaar. Hij gebruikte niet mis te verstane uitdrukkingen om die opvatting duidelijk te maken: als hij als predikant de kansel zou opgaan zonder een blik op de Bijbel geworpen te hebben en zou denken: 'God zal mij op dat moment wel iets geven om over te spreken', dan zou hij een verwaande kwast zijn. Als een dominee niet zelf eerst leerling van het Woord geworden is, 'is het maar beter dat hij bij het bestijgen van de preekstoel de nek breekt'.² Een krasse uitspraak! Na de preek moet de predikant zich in stilte terugtrekken en 'bidden dat de boodschap die wij verkondigd hebben, niet door de goddelozen verworpen zal worden, maar dat het God zal behagen om hen terug te brengen in de goede richting in plaats dat de satan hen daarvan afwendt'.³

Brieven

In meer dan 3.000 brieven laat Calvijn zich eveneens kennen als een leerling van de Bijbel. Hij zag zijn brieven ook als een middel om het gedachtengoed van de Reformatie te

verbreiden. In die tijd werden brieven vooral geschreven om de inhoud te delen met anderen.

Op tal van gebieden vroeg men hem om advies. Zelfs vanuit Polen bereikten hem brieven waarin naar zijn mening werd gevraagd. Die vele vragen zijn begrijpelijk. De Rooms-Katholieke Kerk had immers eeuwenlang van generatie op generatie de leer en de levenspraktijk bepaald.

Door de Reformatie veranderde er heel veel. Niet alleen ten aanzien van de leer, maar ook wat betreft het dagelijkse leven. Diverse keren schreef Calvijn bijvoorbeeld over de vraag of de ouders hun pasgeboren kind dat in levensgevaar verkeerde door een niet-geestelijke mochten laten dopen als er geen geestelijke in de buurt was. In de Institutie wees Calvijn deze zogenaamde nooddoop af, omdat de bediening van de sacramenten verbonden is met die van het Woord.

Er kwamen in die overgangstijd veel gemengde huwelijken voor. Mocht een gereformeerde vader het kind van zijn rooms-katholieke vrouw laten dopen in de kerk van zijn vrouw? In deze tijd was nog lang niet alles uitgekristalliseerd door bijvoorbeeld synodes.

Daarnaast zijn er pastorale brieven

van hem bekend. Calvijn komt daarin naar voren als een hartelijk mens, die met zijn medemens meeleefde. Toen het zoontje van zijn vriend Pierre Viret kort na de geboorte was overleden, schreef hij: 'Kon ik maar even bij je binnenlopen. Wat zou ik graag een halve dag met je spreken'.⁴

Zoektocht

Mede uit zijn brieven is te lezen dat er veel onwetendheid is over de manier waarop mensen hun leven moeten inrichten in overeenstemming met de Bijbel. Wat is geoorloofd, wat kan echt niet? Welke plaats heeft de christelijke vrijheid in deze zoektocht? Daar kan namelijk op ongepaste wijze misbruik van gemaakt worden. Oude regels zoals het verbod om op vrijdag vlees te eten, moeten mensen elkaar niet opleggen.

De vrijheid bestaat zowel in gebruik als onthouding. Waar gaat het uiteindelijk om? 'Als ze inzien dat het voor God niet uitmaakt of ze nu vlees of eieren eten, en of ze rode of zwarte kleren aantrekken, dan is dat al meer dan genoeg. Het geweten is dan vrij en de weldaad van deze vrijheid was daarvoor bedoeld'.⁵

Onder het oude bestel ging het

'Wij zijn niet van onszelf'. Van wie zijn we dan wel?

grotendeels over allerlei uitwendige zaken. Daarom wijst hij uiterlijke boetedoening af. Hij verwijst naar Joël, die mensen oproept om niet hun kleren te scheuren maar het hart. De inspanningen om door allerlei ceremoniën met God verzoend te worden, doet hij af met het woord poppenkast.

Verlegen

Calvijn schrijft over zichzelf dat hij verlegen en schuchter is. Hij was niet gauw tevreden over zijn daden. Zo toonde hij zich geraakt door de waardering die Luther voor een zijn werken had.

Ondanks dat is hij heel duidelijk geweest in het aanwijzen van de Bijbelse richting. Het is mooi om te lezen dat hij zich daarbij bescheiden opstelde. Op meer dan één plaats schreef hij iets in de trant van: naar mijn oordeel althans.

In de inleiding op zijn commentaar

op de Psalmen vergelijkt hij zich met David. Hij begrijpt veel klachten van hem. Ook zelf had hij 'dezelfde dingen en dergelijke' geleden van de vijanden van Gods kerk. Daarom was hij 'tevreden om die te beschouwen en enige onderlinge vergelijking te maken'.⁶

Zelfverloochening

Calvijn stelde zich dienstbaar op. Zelfverloochening noemde hij de kern van het christelijk leven: 'Wij zijn niet van onszelf'. Van wie zijn we dan wel? 'Wij zijn van God, laten we dus voor Hem leven en sterven, laat Hem de leiding hebben bij alles wat we doen'. Daarom is het nodig om Hem te leren kennen. Over die onmisbare kennis is in de eerste indrukwekkende zinnen uit de *Institutie* te lezen: 'De hele hoofdinhoud van onze wijsheid (...) bestaat eigenlijk maar uit twee delen: kennis van God en van onszelf'.⁷ Met die overtuiging is hij in 1564 te midden van zijn vrienden in alle rust overleden. We mogen de Heere dankbaar zijn voor de doorwerking van zijn nalatenschap. Ook ds. G.H. Kersten schreef met grote waardering over het werk van Calvijn, met name over de *Institutie*: 'Er is geen ander werk van Calvijn dat hij met meer instemming en groter zegen gelezen heeft'.⁸ Aan zijn grote erfenis mogen wij onder de zegen van de Heere tot vandaag, ook in deze Reformatie-maand 2025, onderwijs ontleenen. ♦

► slot

► In Genève heeft Calvijn meer dan 4.000 keer gepreekt.

1. W.H.Th. Moehn, *Preken*, 205; in: Herman J. Selderhuis (red.) *Calvijn Handboek*. Kampen 2008
2. Geciteerd bij Herman J. Selderhuis, *Calvijn een mens*, 143
3. Idem, 212
4. Mirjam G.K. van Veelen en Frans van Stam, *Brieven*, 253; in: Herman J. Selderhuis (red.) *Calvijn Handboek*. Kampen 2008
5. *Institutie*, II, 49 (3.19.9-10)
6. *Commentaar Psalmen*, V
7. *Institutie*, I, 85 (6, 2-4)
8. M. Golverdingen, Ds. G.H. Kersten. *Facetten van zijn leven en werk*, 240-241

De pijn van de kerk

Kerkpijn is doorgaans heel heftig en is vaak niet te genezen. Wie de kwaal aan den lijve heeft ervaren, weet dat de effecten vaak blijvend zijn. Tot groot verdriet van degene die eronder lijdt. Maar kan de kerk er zelf ook aan lijden?

W.B. Kranendonk, Amersfoort

Kerkpijn als aandoening is al eeuwen oud; de naam is echter van vrij recente datum. Volgens het Instituut voor de Nederlandse taal is het woord een vertaling van het Engelse woord 'church pain'. Het is in een artikel uit 2018 in Trouw in onze taal geïntroduceerd. Het duidt dan op de emotionele pijn die iemand ervaart als hij door geloofsgenoten wordt afgewezen omdat hij niet zou voldoen aan de regels van zijn geloofsgemeenschap. Eerder zou het woord kerkpijn weleens gebruikt zijn voor 'buikpijn op zondag'.

Mariët Baaij, 'coach voor mensen met kerkpijn', zei drie jaar geleden in het Nederlands Dagblad: 'Kerkpijn gaat over afwijzing, veroordeling of misbruik door ouders, voorgangers of gemeenteleden onder verwijzing naar de Bijbel en God. Deze afwijzing vreet diep in iemands identiteit. Kerkpijn kan grote gevolgen hebben: slachtoffers verlaten niet zelden de kerk. Ze worden dan ook in hun identiteit aangetast - veel van de verhalen die ik hoor, hebben namelijk te maken met seksuele geaardheid, scheiding, racisme en morele kwesties als euthanasie'. Volgens Baaij komt kerkpijn in alle kerkgemeenschappen voor.

Ontactisch handelen

In de aanloop naar een themabijeenkomst zei ds. B. Labee in een artikel in het Reformatorisch Dagblad (22 september 2025) dat kerkpijn niet zelden het gevolg is van ontactisch optreden van ambtsdragers of kerkleden. Dat kan grote nadelige gevolgen hebben, zo stelt hij. Er is volgens ds. Labee nog 'een wereld te

winnen in het vormen en kneden van ambtsdragers'.

Daarbij tekent de Veenendaalse pastor wel aan dat er ook een andere kant is. Mensen kunnen snel geraakt zijn. Te snel. 'Als iemand al kerkpijn krijgt van een kritische vraag die gericht is op zelfonderzoek, denk ik: kom op, je hebt een ziel voor de eeuwigheid'. Maar dat laat volgens ds. Labee onverlet dat ambtsdragers en gemeenteleden met voorzichtigheid en wijsheid met anderen moeten omgaan. Er kan zomaar iets stuk worden gemaakt, wat niet nodig was en wat blijvende schade nalaat. Kerkpijn is dus een ernstige kwaal.

Toch is daarmee niet alles gezegd. Zou het mogelijk zijn dat de kerk zelf ook pijn heeft van haar leden, hetzij omdat ze de kerk verlaten, hetzij omdat ze blijven maar ondertussen voortdurend harde kritiek uitspreken? Over (de oorzaken van) kerkverlating is in de loop van de jaren veel nagedacht en in rapporten beschreven. Maar over het andere verschijnsel is dat veel minder gedaan. Terwijl die kwaal zich ook geregeld manifesteert.

Merkwaardig

In sommige kringen binnen kerken doet zich het merkwaardige verschijnsel voor dat men kritisch moet zijn over de gang van zaken in de eigen kerk, wil men erbij horen. Doe je dat niet, dan denk je niet na en dan hoor

► Een foutloze kerk is nergens op aarde te vinden. Maar het is wel de plaats waar we onder Gods voorzienigheid samenkomen.

je er niet bij. Dit fenomeen doet zich ook wel voor bij mensen die door hun dagelijks werk aan de kerk verbonden zijn. Anders gezegd: men verdient zijn brood met kerkelijk werk, maar men is uiterst kritisch op de bakkerij.

De in 1984 overleden Canadese kerkhistoricus Louis Praamsma zei eind jaren zeventig in een toespraak voor een groep kerkelijk werkers van de Christian Reformed Church: 'Zulke medewerkers worden betaald om de kerk te bouwen en te onderhouden, maar met hun ongenueanceerde kritische opmerkingen knagen ze aan het fundament van de kerk'.

Vooropgesteld, het is niet goed als kerkleden niet zorgvuldig, noem het kritisch, luisteren. De Reformatie heeft zich gekeerd tegen leden die zonder na te denken kerklid zijn. Dat wilde de Rooms-Katholieke Kerk. Daar werd gezegd: Wij weten wat goed voor u is. Kritiek op basis van de Bijbel werd niet geduld. Maar, zo wilden de reformatoren het niet.

Hoe dan wel? Wees kritisch op basis van Shift en belijdenis, in verbondenheid aan de kerk. Calvijn zegt: 'Als God je Vader is, dan is de kerk je moeder'. Die relatie is essentieel. De band tussen een moeder en een kind is bijzonder. Voor een kind is moeder niet foutloos. Naarmate men ouder wordt, ziet men dat vaak steeds duidelijker. Maar moeder is wel onvervangbaar. Er is immers sprake van een unieke liefdesband. Die bedekt doorgaans veruit de meeste fouten. Een kind gaat de gebreken van moeder zeker niet keer op keer breed uitmeten. Alleen als het echt niet anders meer kan, wil een kind spreken over het feilen van moeder, en - als het goed is - doet dat dan enorm pijn bij zowel kind als bij moeder. Een kind zal voor moeder bidden, en over haar fouten zwijgen, haar steunen of zo nodig stilzwijgend bijsturen. Zou dat niet de weg moeten zijn als men dingen in de kerk ziet die beter kunnen of anders moeten?

Een foutloze kerk is nergens op aarde te vinden. Maar het is wel de plaats waar we onder Gods voorzienigheid zijn gekomen en de taak hebben in liefde en verbondenheid de goede en de moeilijke dingen te dragen en te verdragen. ♦

Vernieuwing in het beloofde land

ds. C. Sonneveld, Poederloijen

Toen bouwde Jozua een altaar den HEERE, den God Israëls, op den berg Ebal.

Jozua 8:30

Gods volk kan een slag verliezen, maar het zal de oorlog winnen. Bij Ai was Israël verslagen, maar de Heere zou nochtans de overwinning geven. In een rechte weg zou het komen tot een vernieuwing van Gods gunst, van de strijd en van Zijn verbond.

Vernieuwing van Gods gunst

De ban was weggedaan uit het leger, maar een zekere huiver zal nog zijn gevoeld. God had 'Zich gekeerd van de hittigheid van Zijn toorn' (Joz. 7:26). Maar was er nu echt een vlak veld? Jazeker, dat was er! De Heere komt tot Jozua met een troostrijk woord (vers 1). Wél moet het volk optrekken naar Ai, maar men hoeft niet alléén te gaan en een bijzonder geschenk wordt toegezegd. Ditmaal mag men delen in de buit (vers 2). Bovendien krijgt men raad van Boven (vers 2b). Ai zal worden ingenomen met behulp van een hinderlaag. Het zijn allemaal blijken van Gods vernieuwde gunst. Die gunst is onmisbaar. Zonder die gunst missen wij Zijn liefdevolle nabijheid in Christus. En als we zo sterven, delen we eeuwig in Zijn ongunst. Zoek daarom die gunst des Heeren! En laten Gods kinderen vragen of Hij het oude nog eens nieuw maakt, zoals hier bij Jozua!

Vernieuwing van de strijd

De strijd moet opnieuw worden aangebonden, thans door heel het leger. En zo gebeurt het ook (vers 3). Drie zaken vallen ons op. Ten eerste: de grote saamhorigheid van Israël. In de woestijn was dat weleens anders geweest. Men gehoorzaamt zonder

tegenspreken. Wat een voorbeeld, ook voor ons! Ten tweede: een diepe afhankelijkheid. De spies die Jozua opheft naar de hemel is niet alleen het sein voor de aanval, maar ook een zichtbare roep om hulp tot de Heere (vgl. Ex. 14:16). En dan ten derde: een getrouwe oefening van het gericht (vers 28-29). De koning van Ai wordt gedood en de stad wordt een grote puinhoop, als een stille getuige van Gods rechtvaardig oordeel. Wat een ernstige waarschuwing ligt daarin. 'Wie God verlaat, heeft smart op smart te vrezen!' Arme mens die zich niet gewonnen geeft! En gelukkige mens die mag leren strijden onder de banier van Koning Jezus!

Vernieuwing van het verbond

Ai is verslagen. En nu? Stoot Jozua nu meteen door naar andere steden? Nee, hij leidt het volk eerst naar het gebied van Sichem, de stad die gelegen is tussen de Ebal en de Gerizim. Waarom doet hij dat? Omdat Mozes hiervan had gesproken in Deuteronomium 11 en 26. Jozua verlangt naar de vernieuwing van het verbond op deze historische plaats (zie o.a. Gen. 12:6-7). Een altaar wordt opgericht (vers 30-31) en de wet wordt voor ogen gesteld (vers 32, 34-35). Daarbij worden zegen en vloek uitgesproken (vers 33). Zal het Israël welgaan in het beloofde land, dan moet het de oren neigen naar Gods wet.

Dat geldt ook de gemeente van het Nieuwe Verbond. In het verbond zijn immers twee delen begrepen. En daarom: 'Och, of wij Uw geboën volbrachten...!' ♦

Dank-dag en dank-leven

ds. J.M. Evers, Capelle a/d IJssel

Dankt God in alles.

1 Thessalonicenzen 5:18a

Het is een goede gewoonte in het kerkelijk leven om jaarlijks een dankdag te houden. De leden van de gemeente komen op naar Gods huis om gezamenlijk de Heere te erkennen voor Zijn weldaden.

Gelukkig is onder ons de opkomst naar de dankdagdiensten, die op een normale werkdag gehouden worden, doorgaans goed te noemen. Dat is verblijdend. Als het goed is, komen we op dankdag naar de kerk met een levend besef dat al het goede dat we in ons leven mogen ontvangen, onverdiend is van onze kant. Als de Heere zou handelen naar wat wij verdienen... Er kunnen wettige redenen zijn waardoor we op dankdag verhinderd zijn om met de gemeente op te komen. Maar als er geen wettige redenen zijn, dan zullen we op dankdag toch niet onze plaats in Gods huis leeglaten en daardoor onze *ondankbaarheid* tonen? Zeker niet als wij de weldaden overdenken die de Heere ons, schuldige zondaren, in het afgelopen seizoen geschonken heeft, en nu *nóg* schenkt! Dan is een aansporing om dankdag te houden toch overbodig?

Een levenshouding

Paulus' aansporing in 1 Thessalonicenzen 5:18 om de Heere in ware dankbaarheid te erkennen, gaat trouwens wel wat verder, en dieper, dan *dankdag* houden. Paulus spoort aan tot een *dankleven*!

'Dankt God in alles'. Dankt voor alles? Nee, dat staat er niet, maar: *in* alles. De tekst spreekt over een levenshouding. Danken in alles, is danken in elke situatie. In voorspoed en gezondheid, ja, maar ook in tegenspoed, ziekte, zorg en gemis. Hoe is dat mogelijk? Alleen als wij door genade leren buigen voor Gods

heilige wil. Als wij leren inleven dat wij door onze zonden alles verbeurd hebben. Als we niet meer opkomen voor onze vermeende rechten, maar ons schuldenaar weten voor de Heere. Dan gaat het anders klinken in het hart. Dan leren we zeggen: 'Ik verdien niets anders dan de dood'. En als de Heere dan toch nog zoveel uit Zijn Vaderlijke hand wil schenken (Heidelbergse Catechismus, Zondag 10), dan wordt een van nature recht-hebbend mens heel klein. Dan komt er verwondering. Dat is vrucht van het verootmoedigende werk van de Heilige Geest. De ware dankbaarheid waarvan Paulus spreekt, komt voort uit de liefde Gods in Christus door de ware geloofsband met Hem. Zonder kennis van onze ellende en de verlossing in Christus is er geen heilige verwondering en geen ware dank. Maar als de Heere Zichzelf openbaart in Zijn genade, in Zijn vergevende ontferming voor vloekwaardigen, dan kan het niet anders of daar komt de vrucht van kinderlijke dankbaarheid openbaar.

Ware zelfkennis

Gods gaven stellen ons verantwoordelijk. In de tijd waarin wij leven, mogen wij, ondanks alles wat zorgen baart - persoonlijk, maatschappelijk, kerkelijk - toch nog veel ontvangen. Wie heeft ons brood onthouden? Wie heeft onze huizen onbewoonbaar gemaakt? Wie heeft het Woord Gods van ons weggenomen? Nee, we mogen dat *alles* nog hebben. En toch... wat doen wij ermee? Waar heeft het ons gebracht? Heeft het ons klein gemaakt? Heeft het ons gebracht tot waarachtige zelfkennis? Heeft het ons gebracht tot *God*?

Paulus had deze woorden ook aan de kerk in 2025 kunnen schrijven, want hij schrijft aan een gemeente onder druk. Toch klinkt daar dat eenvoudige, krachtige bevel: 'Dankt God in alles'.

En dan volgt in het tweede deel van het vers de diepe grond: 'Want dit is de wil van God in Christus Jezus over u'. Paulus wijst op het fundament: het welbehagen Gods in Christus. Alleen in Hem kan een zondaar leren danken. Zijn leven was een dank-leven.

Hij heeft Zijn leven uitgestort als een Gode welbehagelijk dankoffer.

Laten wij dan op dankdag onszelf voor Gods aangezicht onderzoeken.

Danken wij God in alles? Hebben wij misschien alleen met de lippen gedankt? Of, is het waar geworden:

'Wat zal ik, met Gods gunsten overlâan, dien trouwen HEER' voor Zijn genâ vergelden?

'Een iegeljk onderzoeken zijn consciëntie of hij ook gezind is, voortaan met zijn ganse leven waarachtige dankbaarheid jegens God den Heere te bewijzen'.

De Heere schenke ons door Zijn Woord en Geest waarachtige bekering en een leven van oprechte dankbaarheid. Dan zal het waar worden:

'Wie dankoffert, die zal Mij eren' (Ps. 50:23). ♦

1. Persoonlijk beleefd
2. Bijbels belicht
3. Pastoraal begeleid
4. **Perspectief geboden**

Perspectief geboden

J.J. de Graaf, 's-Gravendeel

'... en daarom zult gij ook alles wat u daarin overkomt, met geduld en dankzegging aannemen, als van de hand des Heeren; zo zal het u ook alles ten beste en ter zaligheid gedijen'. Ook dát is gelezen tijdens de huwelijksdienst. Aan kinderloze echtparen wordt perspectief geboden.

Een echtpaar zonder kinderen is ook een volwaardig gezin, mét een gemis. Hoe groot kan hun betekenis zijn voor kinderen van familie, vrienden en kerkelijke gemeente. Daar kan zeker ook van genoten worden, hoewel het gemis aan 'eigen' kinderen groot is en blijft. En dat doet verdriet. Groot is het als het niet tot verbittering leidt. Ds. P. van Ruitenburg schreef eens dat het ten diepste opstand is als de waaromvraag gepaard gaat met een schuldvraag (er wordt een schuldige aangewezen). Maar we zijn geen slachtoffer, we zijn zondaren. Paulus wilde met liefde de loopbaan lopen die God hem gewezen had. Mogen we het de wijze Prediker nazeggen: 'Ik weet dat al wat God doet, dat zal in der eeuwigheid zijn; er is niet toe te doen, noch is er af te doen; en God doet dat opdat men vreze voor Zijn aangezicht'.

Hij roept

God doet dat... Maar wat verstaan we door de voorzienigheid Gods? Mogen we in ons leven door genade Zijn Vaderlijke hand zien in alles? In alle voorzichtigheid gezegd: dan kan een kindervens in een ander perspectief komen te staan. Willen we een kind voor onszelf, voor eigen geluk? Of met het oog op de opbouw van

Gods Koninkrijk? Is de Heere ons alles geworden? Hij roept, Hij lokt. Ook door wegen van verdriet en moedeloosheid. Als de Heere de kindervreugde onthoudt, bewaart Hij ook voor kinderverdriet (Calvijn), maar schuilt daar ook niet de lokstem van de Heere achter? 'Mijn zoon (dochter), geef Mij uw hart'.

Hem te kennen, is het leven! Groot is het om de kinderezegen te mogen ontvangen, daar doen we niets aan af. Maar oneindig veel groter is het als we het geestelijk Kind Jezus uit genade voor ons eigen hart geschenken mogen krijgen. Zelf te worden als een kind. Zo zal Hij zaad zien! Romeinen 8 zegt: 'Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft'. Om tot verlossing te zijn van hen die in de banden lagen. De Heere geve maar het uitzien naar gemeenschap met Immanuël. Het Kind van Bethlehem, geboren in het hart...

Hij vervult

Het kan zo onbegrepen zijn als de Heere onze wensen niet verhoort. Maar Hij vervult wél al Zijn beloften, in het bijzonder Zijn heilsbeloften. Ligt daar geen pleitgrond? De Heere liet Zich van Izak verbidden; zou Hij het ook in de geestelijke nood niet doen?

► Een echtpaar zonder kinderen vormt een volwaardig gezin.

De Heere opende de baarmoeder van Lea; zou Hij het hart dat schreiend tot Hem vlucht dan niet willen troosten en openen?

De dichter zingt in Psalm 94 (berijmd): *'Zo leert hij zich geduldig dragen; zo ziet hij 't eind der kwade dagen; zo wordt de roede zelfs gekust, en d' onderwerping geeft hem rust'.* Hoe goed is het om in alles in de handen van de Heere te vallen. Dan geeft de onderwerping werkelijk rust. John Hill (1711-1746) zegt daarvan dat God geen kwaad kan doen. Ons onderwerpen is een rechtvaardigen van God in alles wat Hij doet. Onze wil moet verenigd zijn met Zijn wil. Dat geeft een aankleven aan Hem in alle dingen. Zijn inhoudende hand lief te mogen hebben is genade! Het geeft innerlijke vrede, blijvend geduld, levende verwachting en blijvende lofzegging in dankbaarheid. 'Immers, waarheen vlucht de ziel als hij zijn God vergeet?'

Hij verwekt

In die weg was Paulus een geestelijk vader voor de gemeente van Korinthe. Door het Evangelie geteeld, verwekt en tot leven geroepen, mocht hij, door de werking van de Heilige Geest, geestelijke zonen verwekken. Denk aan Timotheüs, zijn 'oprechte zoon in het geloof'.

De Heere geve de belijdenis, bij alle krommingen in het leven van echtparen van wie het aardse huwelijk zonder kinderen bleef: 'Uw genade is mij genoeg'. En het perspectief: 'Die overwint, zal alles beërven; en Ik zal hem een God zijn, en hij zal Mij een zoon zijn'. ♦

► slot

‘Herder Israëls, weid Uw volk!’

Namens het moderamen, ds. H.A. van Zetten

Donderdag 9 oktober staat er 650 kilometer file in de ochtendspits! Vooral op de A12 en de A15 zijn er lange rijen. Hoe laat zullen we kunnen beginnen op onze vierde synodedag? In onze Nigeriaanse zusterkerk wacht men doorgaans tot iedereen er is. Maar hoe gaat onze voorzitter dat aanpakken? Er staan nog zoveel onderwerpen op de agenda...

De vierde synodedag begint. Ds. Maljaars, de tweede voorzitter, loopt de namen van de afgevaardigden langs ('appel nominaal'). Wat blijkt? Iedereen is op tijd!

Vertraging en vermaning

Nu zou je kunnen denken dat met zulke gedisciplineerde mensen de beraadslagingen strak, zakelijk en 'to the point' zijn. Maar al gauw blijkt dat de geachte afgevaardigden er de tijd voor nemen om de hoofdlijnen en hoofdzaken te larderen met invallende gedachten, sprekende voorvallen en persoonlijke ervaringen. Sommigen dalen diep af, anderen weiden breed uit. Zo krijgen we er geen tempo in. Na een vaderlijke en tegelijk broederlijke aansporing van de voorzitter blijkt de vergadering verrassend goed in staat om zichzelf aan te pakken en komen we ordelijk en vlijtig door de hoofdlijnen heen. Honderden bladzijden uit het rapportenboek worden doorgenomen; met vaart waar het kan, uitgebreider waar het moet. Opnieuw een lange, belangrijke en broederlijke vergaderdag.

De Herder Israëls

Ds. Maljaars was de vergadering begonnen vanuit Micha 7. Na een diepe klacht over de zonde is er een uitzien op herstel. De HEERE, de Verbondsgod, is de Herder van

Zijn volk. Dat kan ten diepste alleen omwille van het offer van die ene, goede Herder: de Heere Jezus Christus. De kudde van Gods volk wordt geweid met de staf van Woord en Geest (kanttekening 73). Moge de bede levend zijn: 'Herdenk de trouw, aan ons voorheen betoond' (Ps. 74:2).

Studenten

De voorzitter van de werkgroep studenten, ds. P.J. de Raaf, vraagt in de toelichting op het rapport aandacht van de ambtsdragers: spreek met de studenten (zorg voor huisbezoek, desnoods apart van het gezin), weet waar ze verblijven (en catechisatie volgen). Er zijn diverse Gereformeerde Gemeentekringen. De ene groep floreert, de andere kwijnt. Laat

de studenten de goede erfenis van de Reformatie en de Nadere Reformatie verwerken.

Veel studenten gaan naar de CSFR. Het is wenselijk dat GG-predikanten daar dan ook lezingen houden. De werkgroep wil dat stimuleren en bevorderen. Contact met toekomstige studenten in de examenklas van HAVO en VWO is een optie die de werkgroep verder verkent. Er komt veel op onze studerenden af, velen dolen rond, wankelen en glijden weg. 'Het zijn zielen, toon uw belangstelling, draag ze in de gebeden'.

Verenigingen en bonden

Het gewaardeerde werk van de mannenbond en de vrouwenbond behoeft blijvende aandacht. De vrouwenbond benadert plaatselijke verenigingen die (nog) geen lid zijn van de bond. De bond wil alle gemeenten dienen met toegesneden advies om jong en oud samen te binden rondom het Woord.

De VOGG (de organistenvereniging) legt zich toe op kwalitatief verantwoord orgelspel en verzet veel werk. Los van stijlvoorkeur... (over smaak valt blijkbaar soms toch wel te twisten...) vereist verzorgd en dienend orgelspel, invoelingsvermogen en discipline. Opdat de woorden 'harten mogen treffen'!

Diaconale en Maatschappelijke Zorg

Ds. J.B. Huisman, voorzitter van het deputaatschap DMZ, blijkt een woud van verantwoordelijkheden en activiteiten te overzien: De Vluchtheuvel, Helpende Handen, ambtsdragersbijeenkomsten (o.a. de diakendag), contacten met gelijkgezinde instellingen... De commissie voor ethische bezinning wordt nieuw leven ingeblazen. Ambtsdragers en werkers in de zorg hebben behoefte aan gezamenlijke doordenking en praktische handreikingen.

De groeiende huwelijksnood is schrijnend: satan heeft het voorzien op Gods scheppingsinstelling. Verslavingszorg is kostbaar. Er is dringend behoefte aan meer opvangcapaciteit voor jongeren in crisissituaties. Wat is er veel gebrokenheid! Mocht het gebed gedurig leven: 'Gij dan, weid Uw volk met Uw staf, de kudde Uwer erfenis...' (Micha 7:14). ♦

► wordt vervolgd

Verlossing voor overtreders

ds. A. Moerkerken

uitg. Den Hertog; 222 blz., € 19,90

Opnieuw verschijnt er van de hand van onze vorig jaar overleden geliefde ambtsbroeder ds. A. Moerkerken een boek, deze maal met twaalf overdenkingen over het boek Richteren. 'Overdenkingen', zó noemde hij in bescheidenheid zijn 'getob', zoals hij het weleens uitdrukte. En eenieder die hem gekend heeft, weet dat hij dat ook meende. Ondertussen getuigen zijn nagelaten geschriften van een zorgvuldig verklaren van de Schrift en het eerbiedig naspreken van Gods Woord. Zo schrijft zijn weduwe het terecht in het Voorwoord.

Telkens wees broeder Moerkerken op de kern, de Christus der Schriften, om Hem in de weg van het recht bevindelijk te leren kennen, door het werk van Zijn Heilige Geest. Ook in deze overdenkingen zien we hoe zeer de Heere geringe middelen wil gebruiken tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk en tot onderwijs van Zijn kinderen. En of het nu een zwaardje zo groot als een el is, een tentpin, een ossenstok of een uitgedroogde ezelskinnebak, in 's Heeren Goddelijke vrijmacht, wijsheid en almacht kan

Hij alles gebruiken. Laat het tot troost en bemoediging zijn voor arme en ellendige lezers en ambtsdragers, als ze maar met hun nietigheid, onmacht en armoede recht tot Hem mogen vluchten.

Er is veel wat we vanuit de behandelde stof ter harte kunnen nemen. Heeft u Gods eer weleens liever gekregen dan uw leven? En is Gods Naam en zaak u ooit meer waard geworden dan uw leven? Kent u dat in uw leven, dat de Heere alle hoop op behoudenis afsnijdt? Dan komt er plaats voor de meerdere van Jeftha, Christus. Van harte dit boekje aanbevolen, voor persoonlijk gebruik, voor leesdiensten, en voor jeugdverenigingen voor studie en verdieping.

De netto-opbrengst is bestemd voor de John Knox Foundation (christelijk-reformatorisch onderwijs in Schotland) en de Vrienden van Mayrhoef (gemeente van ds. Kohl in Oostenrijk). Het boek kost € 19,90 (excl. verzendkosten) en is te bestellen bij A.J. Bax (e-mail: bax@kliksafe.nl, of tel. 010-4519137). Alleen als u via dit adres uw bestelling plaatst, gaat de opbrengst naar de genoemde instanties.

ds. W.J. Karels, Hardinxveld-Giessendam

Christen-zijn

Actie en reactie

prof. dr. H.A. Bakker e.a.

uitg. De Banier, 104 pag. € 14,95.

Op basis van de Studium Generale-lezingen rond het 50-jarig jubileum van de Gomarus Scholengemeenschap verscheen een bundel met bijdragen onder de titel "Christen-zijn. Actie en reactie". De problematiek die daarin aan de orde wordt gesteld, is van groot belang, gelet op de discussie of het reformatorisch onderwijs nog wel voldoet aan de normen en afspraken van de democratische rechtsstaat.

In hoofdstuk 1 gaat prof. dr. H.A. Bakker in op de leefwijze van christenen medio de tweede eeuw na Christus. Het is altijd weer opmerkelijk als je leest hoe dat leven beschreven wordt in de brief aan een zekere Diognetus. In de bijdrage van dr. H. Klink, over christen-zijn ten tijde van de Reformatie, staat de vraag centraal hoe Calvin omging met het begrippenpaar vrijheid en gelijkheid. Waardevolle gedachten van Calvin in deel 4, hoofdstuk 20, over de

burgerlijke overheid, brengen de auteur tot de conclusie dat het volk wel rechten heeft, maar dat die pas veilig zijn in het raam van een breder recht, dat gegrond is in recht en billijkheid.

Prof. dr. P.M. Wisse gaat in op vraagstukken als economische en politieke gelijkheid, de gelijkheid tussen man en vrouw. Hij schrijft dan dat het eigenlijk niet gaat om gelijk of ongelijk, maar dat het gaat om Christus. Bij het geloof hoort wel een kijk op de wereld, maar die vernieuwde blik op de wereld komt alleen direct in beeld, via de 'omweg' van de persoonlijke band met Christus.

In dat verlengde past ook het hoofdstuk geschreven door drs. C. de Groot over 'Christelijk-reformatorisch onderwijs onderweg naar Christus' wederkomst. De meest relevante vraag is volgens de auteur niet of de christelijk-reformatorische school blijft bestaan, maar of wij persoonlijk hebben geleerd onze hoop op God te stellen. Die vraag is voor iedereen van het grootste belang.

ds. W. Silfhout, Veenendaal

Kerknieuws

BROEDER J. BEENS (88) OVERLEDEN

Onze oom Jochem Beens vond zich terug in de woorden: 'Gij hebt mijn omzwerven geteld'. Veel heeft hij zichzelf gezien als een zwerver. Daarmee was ook zijn leven getekend. Op 20 oktober, in de nacht van zondag op maandag, kwam de zwerver thuis. Na een periode van afnemende krachten werd hij afgelost en verlost.

De laatste ontmoeting was onvergetelijk. Toen was hij in de volste zin van het woord een zwerver. En dat voor de God van hemel en aarde. Waar hij ons eens toevoegde dat het, na alles wat gebeurd was, voor zulk een zwerver als hij was nog kon. En God heeft dat waargemaakt. En het was ook waar. Zo over de wereld gezworven te hebben, en dan toch een thuis bij God te krijgen. God had hem ooit tot een zwerver gemaakt. Wat was er een weg aan verbonden om een zwerver te blijven. Dat heeft tranen gekost. Wat heeft hij daarin ook een eenzaam leven gehad. In Genemuiden had hij een poosje als ouderling mogen dienen. Daarna mocht hij toegelaten worden tot de

Theologische School. Het was voor hem niet gemakkelijk om zonder enige vooropleiding te beginnen aan een theologische opleiding. Je mocht van hem dan ook geen diep exegetische preek verwachten, maar als hij vanuit het Woord gebracht mocht worden bij het wonder Gods, hoe God nu voor zwervers een weg had uitgedacht, hoe God in en door Christus nu voor zulke zwervers een thuis had bereid, dan kon de grootste der zondaren nog zalig worden.

Wat mocht hij op zijn sterfbed helder weten dat er van die tranen in Gods fles vergaderd waren, tranen die naar God geweest waren, van God geschonken waren, en door Christus verdiend waren. Zo is er een einde gekomen aan de zwerverstocht. Om dan te roemen in vrije genade alleen.

*Gij weet, o God, hoe 'k zwerven moet op aard';
Mijn tranen hebt G' in Uwe fles vergaard;
Is hun getal niet in Uw boek bewaard?*

ds. G. Beens, Kootwijkerbroek

BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

te Middelburg-Centrum,
ds. G.W.S. Mulder te Ridderkerk;
te Nieuwerkerk (Zld),
ds. H.A. van Zetten te Nieuw-Beijerland;
te Nobleford (Alberta, Canada),
ds. J.R. Slingerland te Corsica (South Dakota, VS);
te Vlissingen,
ds. P.J. de Raaf te Boskoop.

BEDANKT

voor Alblaserdam,
ds. J. van Laar te Barneveld-Zuid;
voor Emmeloord,
ds. H. Brons te Moerkapelle;
voor Goes en Klaaswaal,
ds. G.W.S. Mulder te Ridderkerk;
voor Gouda,
ds. A. Schot te Nunspeet.

PASTORIEZORGEN

Onze oude emeritus-broeder ds. L. Blok kent opnieuw ernstige zorgen over zijn gezondheid. Er zijn uitzaaiingen geconstateerd in de wervelkolom, waardoor hij veel pijn heeft. Daarmee is zijn mobiliteit sterk beperkt en ligt hij grotendeels op bed. Inmiddels ondergaat

hij bestralingen als vorm van pijnbestrijding. Zijn vrouw laat ons weten dat zijn zielenleven treffend wordt beschreven in Psalm 6.

Al zijn preekbeurten komen te vervallen. De Heere sterke onze broeder en zijn vrouw met allen die hen lief en dierbaar zijn. Allereerst dat de Zaligmaker, Die hij zo vaak heeft mogen aanwijzen, nabij zou willen zijn.

ds. B. Labee

BERICHT OVER DS. VAN ECKEVELD

Onze emeritus predikant ds. J.J. van Eckeveld is verhuisd naar De Wijngaard in Bosch en Duin. De afgelopen maanden was de zorg die hij nodig had zodanig toegenomen dat het niet langer mogelijk was om hem die thuis te geven. Het is verdrietig dat deze beslissing genomen moest worden. De familie laat weten dat ze met elkaar echter mogen ervaren dat de Heere deze weg voor hen geopend had. Onze oude broeder mag de rust ontvangen om zich aan dit alles over te geven. Het is ons uitzien en ons gebed dat de God van Jakob hem en zijn vrouw en kinderen in deze weg goed en nabij zou willen zijn.

'Hij doe in gunstrijk welbehagen, uit Sions tempelzalen, om u te helpen en te schragen, Zijn zegen nederdalen'. Het nieuwe adres van ds. J.J. van Eckeveld is: De Wijngaard, Dennenweg 2 - Vink 7, 3735 MR Bosch en Duin. Het postadres blijft: Couwenhoven 9004, 3703 GD Zeist

Redactie De Saambinder

VERSLAG VERGADERING CLASSIS MIDDELBURG 5 SEPTEMBER 2025

Ds. A.P. Baaijens opent als consulent van de roepende kerk Middelburg-Centrum de vergadering. Nadat allen, ook de heer M.J. Harinck, administrateur van de Gomarus, zijn welkom geheten, leest ds. Baaijens Psalm 4 en gaat hij voor in gebed. Het moderamen wordt als volgt samengesteld: preses ds. M. Boersma; assessor ds. A.P. Baaijens; scriba ouderling S. Riemens en quaestor ouderling A.J. van der Maas. Naar aanleiding van de notulen wordt gemeld dat de classicale bijeenkomst Interne eenheid een vervolg krijgt op 7 januari 2026 met als spreker ds.

G. Clements. Twee ingekomen stukken worden kort besproken.

Het Jaarrapport van de Gomarus over 2024 en de begroting over 2025 worden aan de orde gesteld. De administrateur licht dit rapport toe. Gezien de begroting voor 2025 wordt het niet nodig geacht het abonnementsgeld te verhogen.

Bij de punten van behandeling is er van Middelburg-Zuid een oproep ingediend om met onze scholen en ouders in gesprek te gaan over het smartphone-gebruik. Er zijn veel vragen op het gebied van de sociale media door zowel jongeren als ouderen. De problemen die ontstaan raken onze scholen, gezinnen en kerken direct. Er zal bezien worden of dit classicaal kan worden opgepakt. Van Terneuzen is er een vraag betreffende de overkomst van doopleden. Kan een proeftijd van een half jaar in acht worden genomen? De kerkenraad vraagt wat hierin kerkordelijk de juiste weg is. Er wordt gesteld dat die doopleden wel geaccepteerd moeten worden. De suggestie wordt gedaan om deze mensen eventueel twee jaar belijdeniscatechisatie te laten volgen. Gevraagd wordt of het kerkordelijk correct is om een dooplid eerst een halfjaar trouw kerkelijk te laten meeleven voordat het als dooplid wordt ingeschreven. Dit wordt bij het Deputaatschap Kerkrecht neergelegd. Daarbij is het ook de vraag wat de status is van 'meelevend' te zijn.

Het concept verslag van de vergadering van de Adviesraad van de kerken van het Calvijn College wordt besproken. Ds. Boersma meldt dat het Calvijn College dit schooljaar is gestart zonder lerarentekort.

Een afgevaardigde vraagt bij de rondvraag of bij overkomst uit een ander kerkverband de vragen van Voetius nog gesteld worden. Dat is wel het geval. De afgevaardigde van Middelburg-Centrum deelt mee dat het Documentatiecentrum Gereformeerde Gemeenten de archiefstukken van de Particuliere Synode Zuid heeft gedocumenteerd. De Werkgroep Archieven zal ook de stukken van de classis documenteren. Als roepende kerk voor de eerstvolgende classisvergadering wordt de gemeente van Middelburg-Zuid aangewezen. Dit zal zijn op maandag 2 februari 2026 te Middelburg-Centrum. Punten kunnen ingediend worden voor 27 december.

Ouderling Nijssen van de roepende kerk Middelburg-Centrum wordt verzocht te eindigen. Deze laat zingen Psalm 100: 1 en 4 en eindigt met dankgebed.

S. Riemens, scriba

VERSLAG VERGADERING CLASSIS ROTTERDAM 19 SEPTEMBER 2025

Ds. J.M.D. de Heer opent namens de roepende kerk van Capelle aan den IJssel-West de vergadering op de gebruikelijke wijze. De classisgemeenten zijn wettig vertegenwoordigd. Aan de diakenen wordt keurstem verleend. Het moderamen wordt gevormd door: preses: ds. G.J. Baan, assessor: ds. M. Joosse, tweede assessor: ouderling H.T. Groenendijk, quaestor: ouderling M.J. de Vries, scriba: ouderling L. de Raaf.

Evangelist M. Rozema geeft een korte impressie over de voortgang van het werk in de Gouwstraat. Er mag vrucht zijn op het werk, wat tot verwondering stemt. De classis stemt in met het verzoek van de CEC om mandaat te verlenen om een vacature voor de functie van (pionier-)evangelist open te stellen. Het wacht nu op het besluit van de classis Ridderkerk.

De classis stemt in met het voorstel dat de gemeente van Spijkenisse een afdeling wordt van de gemeente van Rotterdam-Zuidwijk. Dit is nodig vanwege het teruglopend aantal ambtsdragers. Er wordt vanuit de classis een commissie samengesteld die de gemeente van Oostvoorne gaat begeleiden in het samenvoegen met een classisgemeente omdat het aantal leden en kerkenraadsleden zover is gedaald dat dit directe invloed heeft op het voortbestaan van de gemeente.

Een appelzaak wordt in comité besproken. De classis besluit een commissie in te stellen die deze appelzaak verder zal onderzoeken. De classis neemt, vanwege toekomstige verhuizing naar een andere plaats, afscheid van classisdiaken L.M. van den Hil. In zijn plaats en voor secundus worden nieuwe broeders voorgesteld.

Er wordt kennis genomen van het protocol inzake het omgaan met digitale kerkelijke informatie en van de richtlijnen voor het beheer van de archieven van de gemeenten. De gemeente van Rotterdam-Alexanderpolder is nu archiefhoudende gemeente. Er wordt vanuit de classis een voordracht gedaan

voor een broeder diaken voor de vacature in de Commissie van Advies van Cedrah.

De gemeente van Krimpen aan den IJssel is de roepende kerk voor de volgende classisvergadering, vrijdag 16 januari te Barendrecht. Ouderling Groenendijk sluit namens de roepende kerk de vergadering op de gebruikelijke wijze.

L. de Raaf, scriba

VERSLAG VERGADERING CLASSIS AMSTERDAM 27 SEPTEMBER 2025

Namens de roepende kerk van Leiderdorp opent ds. P. Mulder op de gebruikelijke wijze de vergadering. Vooraf moet hij een droevige mededeling doen. In het gezin van de classis-scriba, br. Van de Worp, is een groot verdriet gekomen omdat het verwachte kindje in de moederschoot is overleden.

De Heere gedenke dit gezin. Ds. Mulder mediteert kort over het gelezen Schriftgedeelte, waarin het gaat over de roeping van Jeremia.

Ds. Mulder memoreert dat oud-ouderling K. Brandemann uit Lisse is overleden, dat P.H. van Dorp uit Leiderdorp om gezondheidsredenen is afgetreden als ouderling en dat J.C. van der Male uit Amsterdam is afgetreden als ouderling. Lisse mocht verblijd worden met de komst van ds. J. Kroon. Ds. Mulder spreekt zijn blijdschap erover uit en wenst ds. Kroon Gods zegen toe en een goede plaats in de classis.

Volgens de lastbrieven zijn de tien classisgemeenten wettig vertegenwoordigd door drie predikanten, 16 ouderlingen en 1 diaken. Aan de diaken wordt keurstem verleend. Het moderamen wordt gevormd door ds. G. Heijkamp, preses; ds. Mulder en ds. Kroon, assessoren; ouderling J.W. van Dijke, quaestor; en ouderling A.M. Weststrate, scriba.

Er is een schrijven ontvangen van ds. J.M.D. de Heer over het verspreiden van ambtsgeheime stukken. Het blijkt dat dit in de classis functioneert zoals het in dit schrijven wordt aanbevolen. Hoewel de stukken ook in het centrale archief in Rotterdam worden bewaard, wordt nadrukkelijk geadviseerd om ze ook lokaal te bewaren.

De quaestor, ouderling Van Dijke, licht het financieel jaaroverzicht van de classis toe. Er is een verhoging naar € 2,- per (doop)lid nodig om de classiskosten te dekken. Hij licht ook

de jaarrekening over 2024 van het kerkblad toe. In 2025 zijn de (porto) kosten flink gedaald, maar er is nog een klein tekort. De penningmeester van het kerkblad, J. Brouwer, verwacht dat de kosten zullen stijgen en dat het aantal abonnees daalt. Daarom is opnieuw een verhoging van het abonnementsgeld nodig. De kerkbladcommissie komt met een voorstel.

In verband met het aftreden als ouderling van J.W. van Dijke in het voorjaar van 2026 wordt ds. Kroon in zijn plaats benoemd in de Classis contracta, de Visitatiecommissie, de Voorbereidingscommissie appelzaken en de Kerkbladcommissie. In de Classicale Evangelisatie Commissie wordt in de plaats van ouderling H.A. Groothedde

uit Lisse ouderling M.W. van der Beek uit Lisse benoemd.

Ouderling J.W. van Dijke geeft nog antwoord op de vraag in hoeverre de classis Amsterdam naar vermogen bijdraagt aan de kosten van de evangelisatieposten. Het blijkt dat de bijdragen per (doop)lid van de classis Amsterdam zeker niet onderdoen voor het landelijk gemiddelde.

De consulentenschappen worden opnieuw verdeeld. Ds. J. Kroon: Hoofddorp. Ds. P. Mulder: Amsterdam, Enkhuizen, Lisse, Katwijk en Westzaan. Ds. G. Heijkamp: Den Helder, Leiderdorp, Oosterend en Opperdoes.

Vanuit de rondvraag komt naar voren dat het classisarchief bewaard moet worden in de gemeente waar wordt

vergaderd (Lisse). Verder dat het archief van de voormalige gemeente Amsterdam-Centrum, nu in bewaring bij gemeente Amsterdam, naar de werkgroep archieven van de Gereformeerde Gemeenten gebracht kan worden.

Er wordt aandacht gevraagd voor de kerkvisitaties, mede in verband met de ANBI-status van een gemeente. De preses zegt toe dat de visitaties weer opgepakt zullen worden.

De voorjaarsvergadering vindt plaats op 28 januari 2026 in Lisse. Lisse is de roepende kerk.

De vergadering wordt door ds. Kroon op de gebruikelijke wijze beëindigd.

A.M. Weststrate, scriba

Berichten

THEMA-AVOND OVER WILLIAM PERKINS

Op vrijdag 7 november (19.30 uur) organiseert de Stichting Gereformeerd Erfgoed een thema-avond over William Perkins in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Gouda (Nieuwe Gouwe O.Z. 2b). Er is voldoende parkeergelegenheid. De opening wordt verricht door ds. A. Schot, voorzitter. Prof. dr. A. Baars spreekt over 'Perkins en/in zijn tijd', ds. C.J. Meeuse spreekt over 'Perkins en zijn werk(en)', en ds. G. Clements over 'Een gouden keten'. Ds. D. Heemskerk, bestuurslid, verricht de sluiting. Deze avond is ter gelegenheid van de presentatie van het eerste deel van "Al de werken van William Perkins". Het voornemen van de stichting is om in de komende jaren alle werken van Perkins te vertalen en uit te geven in veertien delen. Op deze avond wordt ook een biografie van Perkins gepresenteerd, geschreven door ds. C.J. Meeuse.

JONGERENAVOND IN NUNSPEET

Op zaterdag 8 november wordt voor de tiende keer een avond georganiseerd voor jongeren uit gemeenten in de classis Kampen. Ds. N.I. Ude (Nigeria Reformed Church) spreekt over het thema:

'Van zendingswerk tot zusterkerk'.

Ook zal hij vertellen over de aanslag op zijn leven en over het werk van Stichting Njalowei in Sierra Leone. Ds. A. Verschuure heeft de leiding. De avond duurt van 19.45 tot 22.30 uur, er is veel ruimte voor ontmoeting met een hapje en een drankje (collecte voor de onkosten). Jongeren van ca. 18-35 jaar zijn van harte welkom. Locatie: Kerk Geref. Gemeente, Brinkersweg 17 Nunspeet.

CONTACTDAG WINSTUITVERLIES

Op zaterdag 15 november (10.15 uur) houdt Stichting Winstuitverlies een contactdag voor hen die getroffen zijn door of betrokken zijn bij kanker. Locatie: Bethlehemkerk Woerden (Oudelandseweg 50). De lezing gaat over Psalm 23. De dag wordt afgesloten met een lunch. Aanmelden (verplicht): www.winstuitverlies.nl

BIJEENKOMST OVER TRAUMA

Op 15 november (10.00-13.30 uur) houdt Een Handreiking (reformatorische vereniging voor familieleden van psychisch zieken) een landelijke dag voor leden en belangstellenden over het thema 'Trauma, de school van het lijden'. Spreker: mevr. Ike Herrebout, orthopedagoge. Locatie: Driestarcollege, gebouw Zèta, Bleulandweg 492a te Gouda.

Voor een maaltijd wordt gezorgd.

Voor meer informatie en opgave: eenhandreiking.nl/landelijke-dag

VERKOPINGEN

Middelburg - Op woensdag 5 november houdt vrouwenvereniging Persis te Middelburg-Centrum de jaarlijkse verkoop in de zalen van de Ter Hoogkerk, van 13.30-16.30 uur. De opbrengst gaat naar verschillende goede doelen.

Woerden - Op vrijdag 7 november (opening om 15.45 uur) organiseert de Geref. Gemeente van Woerden een herfstfair met foodplein en workshops. Locatie: Bethlehemkerk, Oudelandseweg 50.

ZANGMIDDAG ROTTERDAM-ZUIDWIJK

Op zaterdag 1 november (14.30 uur) is er een zangmiddag voor en met onze vrienden met een beperking in de Bethelkerk aan de Langenhorst 104 te Rotterdam-Zuidwijk, m.m.v. een samengesteld mannenkoor en organist Jan Rozendaal; Plony Herweijer doet de Bijbelse vertelling. Collecte is voor Helpende Handen.

ZANGAVONDEN

Aalst - Kerk, Geref. Gemeente, vr. 7 nov., 19.30 uur, psalmzangavond, ds. M.G. van Middendorp, meditatie, Pieter Heykoop, orgel; opbrengst voor

verbouwing kerk.

Alblasserdam - Geref. Gemeente, zat. 8 nov., 19.30 uur, psalmzangavond, leiding ds. C. Sonneveld, appelwoord Maaïke Rosendal; Bart Kruithof, orgel, m.m.v. bovenstemgroep Waddinxveen; collecte t.b.v. Joseba (thema: Week van het leven).

Barneveld - Adullamkerk, zat. 8 nov., 19.00 uur, kinder- en kleuterkoor

Timotheüs, Rehoboth kinderkoor, Hans van de Glind en Jeroen van de Merwe, orgel; leiding ds. J. van Laar; collecte voor Schreeuw om Leven.

Geldermalsen - Bethelkerk, zat. 8 nov. 19.30 uur, psalmzangavond t.b.v. zendingswerk in Cambodja; Gert van Hoef, orgel; leiding en toelichting psalmen door student A.M.C. Westeneng.

Hasselt - Stefanuskerk, zat. 1 nov.,

19.00 uur, psalmzangavond met bovenstem, leiding ds. A. Verschuure, Erik Noordzij, orgel; collecte voor Eliëzerschool en Obadjaschool Zwolle.

Sliedrecht - Boazkerk, vr. 31 okt., 19.30 uur, Wim Roukens, orgel; spreker stud. G.J. van den Ende; collecte voor o.a. Theologische School.

Kerkdiensten

ZONDAG 2 NOVEMBER 2025

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Aalburg** 14.30 uur stud. W. van Ee; **Aalst** 9.30 en 14.30 uur stud. B.J. Meulmeester; **Alblasserdam** 9.30 uur ds. H.J. Agteresch en 14.30 uur stud. A.M.C. Westeneng; **Alphen aan den Rijn** 18.30 uur ds. P. Mulder; **Amersfoort** 16.30 uur ds. A.B. van der Heiden; **Amsterdam** 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Apeldoorn** 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Arnhem** 16.00 uur (H.D.) ds. C.G. Vreugdenhil; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Jooze; **Barneveld-Centrum** (locatie: GG Barneveld-Zuid) 8.30 en 14.30 uur ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 11.00 en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Beekbergen** 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Benthuizen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Clements; **Berkenwoude** 10.00 en 19.00 uur ds. M.L. Dekker; **Bodegraven** 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 15.00 uur ds. J. IJsselstein; **Borssele** 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. W. de Jong; **Boskoop** 9.30 uur ds. P. Mulder en 16.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Brakel** 15.30 uur ds. H.J. Agteresch; **Capelle aan den IJssel-West** 10.00 en 17.00 uur stud. A.M.C. Westeneng; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Delft** 15.30 uur ds. J.B. Zippro; **Den Haag-Scheveningen** 15.30 uur ds. H. Brons; **Deventer** 15.00 uur ds. P.D. den Haan; **Dinteloord** 10.00 uur ds. J.J. Tanis; **Dirksland** 18.00 uur stud. H.R. Keurhorst; **Doetinchem** 9.30 en 16.30 uur ds. P.G. Heijkamp; **Dordrecht** 10.00 en 16.45 uur ds. W.A. Zondag; **Eindhoven** 15.00 uur ds. A.A. Brugge; **Elspeet** 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Enkhuizen** 16.00 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 15.00 uur ds. A.T. Huijser; **Enter** 15.00 uur ds. S.W. Janse; **Ermelo** 9.30 en 18.30 uur ds. K. Boeder; **Genemuiden** 9.30 (H.A.) en

15.30 uur ds. A. Verschuure; **Goes** 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Gorinchem** 16.00 uur ds. C. Sonneveld; **Gouda** 9.30 en 15.00 uur ds. A.E. Brijder; **Goudswaard** 10.00 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; **'s-Gravenpolder** 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; **'s-Gravenzande** 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Hardinxveld-Giessendam** 9.30 en 18.00 uur ds. J.C. Kriekaart; **Hendrik-Ido-Ambacht** 10.00 (H.D.) en 16.30 uur ds. M.H. Schot; **Herkingen** 10.00 en 14.30 uur stud. D. de Jong; **Hilversum** 16.00 uur ds. W. Visscher; **Hoedekenskerke** 18.00 uur stud. B.J. Meulmeester; **Hoofddorp** 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Kampen** 15.00 uur ds. K. Boeder; **Kamperland** 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. L. van der Kuil; **Kapelle-Biezelinge** 10.00 uur ds. E. Bakker en 19.00 uur ds. G.J. Baan; **Katwijk aan Zee** 18.00 uur ds. A.E. Brijder; **Kesteren** 12.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; **Klaaswaal** 9.30 en 18.00 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Kootwijkerbroek** 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; **Krabbendijke** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. P.C. Vlot; **Kruiningen** 14.00 uur ds. S. Maljaars; **Leiderdorp** 10.00 uur ds. P.J. de Raaf en 16.00 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 15.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Lisse** 10.00 en 16.00 uur ds. J. Kroon; **Marknesse** 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Meeuwen** 9.30 en 18.00 uur stud. W. van Ee; **Melissant** 18.00 uur ds. L. van der Kuil; **Middelburg-Centrum** 9.30 en 18.30 uur stud. K.L. Blok; **Middelburg-Zuid** 9.30 en 16.00 uur ds. M. Boersma; **Middelharnis** 14.30 uur ds. M. Blok; **Mijdrecht** 19.00 uur ds. W. Harinck; **Moerkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. H. Brons; **Naaldwijk** 19.00 uur ds. M.H. Schot; **Nieuw-Beijerland** 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** 14.00 uur ds. P.C. Vlot en 18.30 uur ds. M. Karens; **Nieuwe-Tonge** 15.00 uur ds. J.J.

Hoogerbrug; **Nieuwer Ter Aa** 10.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi en 15.15 uur ds. J. Beens; **Nijkerk** 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nisse** 9.30 en 15.00 uur ds. G. Hoogerland; **Nunspeet** 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. A. Schot; **Oostburg** 10.00 en 15.30 uur ds. M. Karens; **Oosterland** 10.00 en 14.30 uur stud. H.R. Keurhorst; **Oostkapelle** 17.00 uur stud. L.J. van den Berge; **Oostvoorne** 14.00 uur ds. J.M. Evers; **Opheusden** 9.30 en 16.00 uur ds. W. Mouw; **Opperdoes** 19.00 uur ds. J.B. Huisman; **Oud-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Ouddorp** 9.30 en 18.30 uur ds. M.G. van Middendorp; **Oude-Tonge** 15.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Poederloijen** 9.30 en 18.30 uur ds. C. Sonneveld; **Poortugaal** 14.30 uur ds. G.J. Baan; **Puttershoek** 15.00 uur (H.D.) ds. G.W.S. Mulder; **Rhenen** 10.00 uur ds. F. Mulder en 18.00 uur ds. B. Labee; **Ridderkerk** 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; **Rijssen-Noord** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rijssen-West** 9.30 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Rotterdam-Alexanderpolder** 14.30 uur ds. W.A. Zondag; **Rotterdam-Centrum** 18.30 uur ds. H. van der Heiden; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30 en 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rotterdam-Zuidwijk** 10.00 uur ds. J.M. Evers en 16.30 uur ds. G.J. Baan; **Scherpenisse** 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; **Scherpenzeel** 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; **Sint Philipsland** 18.30 uur ds. J.J. Tanis; **Sliedrecht** 9.30 en 17.00 uur ds. R.T. Michiels; **Soest** 19.00 uur

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE
TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

ds. A. Schot; **Spijkenisse** 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. H. van der Heiden; **Sprang-Capelle** 15.30 uur ds. B. Labee; **Stolwijk** 10.00 en 19.00 uur ds. C. Hogchem; **Terneuzen** 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; **Terwolde-De Vecht** 9.30 en 14.30 uur (H.D.) ds. J. Janse; **Tholen** 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; **Uddel** 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; **Utrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veenendaal** 9.30 uur (H.D.) ds. B. Labee en 16.30 uur ds. F. Mulder; **Vlaardingen** 10.00 uur ds. G.J. Baan en 16.30 uur ds. J.M. Evers; **Vlissingen** 10.00 uur ds. C. Harinck; **Waardenburg** 10.00 uur ds. D. de Wit en 18.30 uur ds. W. Mouw; **Wageningen** 10.00 en 18.30 uur ds. W. Silfhout; **Werkendam** 13.00 (H.D.) en 19.00 uur (H.D.) ds. H.J. Agteresch; **Westkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Westzaan** 10.00 uur (H.D.) ds. G. Heijkamp en 15.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Wierden-Aadorp** 15.00 uur ds. A. Schreuder; **Woerden** 10.00 en 18.30 uur ds. J. IJsselstein; **Wolphaartsdijk** 14.00 en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Yerseke** 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. W. Visscher; **Zoetermeer** 10.00 en 18.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwijndrecht** 9.30 en 16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 15.00 uur ds. G. van Manen.

DINSDAG 4 NOVEMBER 2025

Eindhoven (Dankdag) 15.00 en 19.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Meeuwen** 19.30 uur ds. A. Schot.

WOENSDAG 5 NOVEMBER 2025 DANKDAG

Aalburg 9.30 uur stud. K.L. Blok en 19.30 uur ds. M.H. Schot; **Alblasserdam** 9.30 en 16.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Alphen aan den Rijn** 15.00 en 19.30 uur stud. W. van Ee; **Amersfoort** 14.00 en 19.30 uur ds. W. Visscher; **Amsterdam** 14.30 en 19.30 uur stud. L.J. van den Berge; **Apeldoorn** 14.30 en 19.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Arnhem** 14.30 uur ds. A. Verschuure en 19.30 uur stud. H.R. Keurhorst; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; **Barneveld-Centrum** (locatie: GG Barneveld-Zuid) 8.30 en 14.30 uur (H.D.) ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 11.00 en 19.30 uur ds. J. van Laar; **Beekbergen** 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Benthuizen** 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; **Berkenwoude** 10.00 en 19.30 uur ds. M.L. Dekker; **Bodegraven** 10.00 uur ds. G.J. Baan en 19.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; **Boskoop** 9.30 en 16.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Burgh-Haamstede**

10.00 uur ds. A.E. Brijder en 18.30 uur ds. M. Boersma; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 10.00 en 16.45 uur ds. H. van der Heiden; **Capelle aan den IJssel-West** 9.30 uur ds. W.J. Karels en 14.30 en 19.45 uur ds. M. Karens; **De Valk-Wekerom** 9.30, 14.00 en 19.30 uur ds. B.J. van Boven; **Deventer** 10.00 uur ds. R.A.M. Visser en 15.00 uur ds. A.T. Huijser; **Doetinchem** 9.30 en 19.30 uur ds. P.G. Heijkamp; **Dordrecht** 10.00 en 16.45 uur ds. W.A. Zondag; **Drachten** 9.30 en 19.30 uur ds. C. van Krimpen; **Ede** 9.30 en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Elspeet** 10.00 en 19.00 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 9.30 en 16.00 uur stud. H.R. Keurhorst; **Enkhuizen** 14.30 en 19.30 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 15.00 uur ds. P.D. den Haan; **Enter** 15.00 uur ds. S.W. Janse en 19.30 uur ds. A.B. van der Heiden; **Ermelo** 14.30 en 19.30 uur ds. K. Boeder; **Genemuiden** 9.30 en 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Gorinchem** 14.30 en 19.00 uur ds. A.E. Brijder; **Gouda** 14.30 uur ds. W. Silfhout en 19.30 uur ds. H.A. van Zetten; **Goudswaard** 10.00 en 16.00 uur stud. D. de Jong; **Groningen** 14.00 en 19.30 uur ds. A.J. de Waard; **Hardinxveld-Giessendam** 14.30 en 19.00 uur ds. J.C. Kriekaart; **Hendrik-Ido-Ambacht** 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; **Hilversum** 14.30 en 19.45 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoofddorp** 14.30 en 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Hoogeveen** 9.30 uur ds. A.J. de Waard en 15.30 uur stud. A.M.C. Westeneng; **Houten** 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Kampen** 9.30 en 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Katwijk aan Zee** 10.00 en 15.00 uur ds. L. van der Kuil; **Kesteren** 12.30 en 19.30 uur ds. D. de Wit; **Klaaswaal** 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. van Aalst; **Kootwijkerbroek** 10.00 en 19.30 uur ds. G. Beens; **Krimpen aan den IJssel** 9.30 en 19.00 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Leerdam** 10.00 en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 14.30 en 19.30 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 15.00 uur ds. S. Maljaars en 19.30 uur ds. J.B. Huisman; **Lisse** 10.00 en 16.00 uur ds. J. Kroon; **Marknesse** 9.30 en 19.00 uur stud. A.M.C. Westeneng; **Moerkapelle** 14.30 en 19.00 uur ds. H. Brons; **Nieuw-Beijerland** 9.30 en 16.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwerkerk** 9.30 uur stud. B.J. Meulmeester en 15.30 uur ds. M. Boersma; **Nijkerk** 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nunspeet** 9.30, 14.30 en 19.30 uur ds. A. Schot; **Oosterland** 10.00 en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Opheusden** 9.30 en 17.00 uur ds. W. Mouw; **Oud-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Poederloijen**

14.30 en 19.00 uur ds. C. Sonneveld; **Poortugaal** 15.00 en 19.30 uur ds. P.C. Vlot; **Puttershoek** 14.30 uur ds. J. van Rijswijk en 19.30 uur ds. L. van der Kuil; **Rhenen** 14.30 en 19.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk** 9.30 en 18.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 15.00 uur ds. J. IJsselstein en 19.30 uur ds. J.J. Tanis; **Rijssen-Noord** 9.30 en 19.00 uur ds. A.T. Huijser; **Rijssen-West** 9.30 en 19.00 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 en 19.00 uur ds. S.W. Janse; **Rotterdam-Alexanderpolder** 14.30 uur ds. G.W.S. Mulder en 19.00 uur ds. W.J. Karels; **Rotterdam-Centrum** 15.00 en 19.45 uur stud. B.J. Meulmeester; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30, 14.30 en 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rotterdam-Zuidwijk** 15.00 en 19.45 uur ds. G.J. Baan; **Scherpenzeel** 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; **Slidrecht** 9.30 en 17.00 uur ds. R.T. Michielse; **Sprang-Capelle** 15.00 en 19.30 uur stud. K.L. Blok; **Stolwijk** 10.00 en 19.00 uur ds. C. Hogchem; **Terwolde-De Vecht** 14.00 en 19.30 uur ds. J. Janse; **Tricht-Geldermalsen** 14.00 en 19.00 uur ds. A.A. Brugge; **Uddel** 10.00 en 19.00 uur ds. C.A. van Dieren; **Utrecht** 10.00 en 19.30 uur ds. W. Harinck; **Veen** 14.30 en 19.30 uur ds. E. Bakker; **Veenendaal** 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; **Vlaardingen** 15.00 en 19.30 uur ds. J.M. Evers; **Waardenburg** 14.30 uur ds. W.J. Karels en 19.30 uur ds. W. Mouw; **Wageningen** 14.30 uur ds. J. Beens en 19.30 uur ds. M. Joosse; **Werkendam** 9.00, 11.30, 15.00 en 19.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Westzaan** 15.00 en 19.30 uur ds. M. Blok; **Woerden** 10.00 en 19.00 uur ds. J. IJsselstein; **Zeist** 10.00 en 19.00 uur ds. S. Maljaars; **Zoetermeer** 15.00 en 19.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwijndrecht** 14.30 en 19.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 14.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen.

DONDERDAG 6 NOVEMBER 2025

Den Helder (Dankdag) 10.00 en 16.00 uur ds. J. Kroon; **Naaldwijk** 19.45 uur ds. F. Mulder.

VRIJDAG 7 NOVEMBER 2025

De Valk-Wekerom 13.45 uur (huw.bev.) ds. E.J. Boudewijn; **Kesteren** 14.00 uur (huw.bev.) ds. D. de Wit; **Ridderkerk** 14.00 uur (huw.bev.) ds. J.B. Huisman.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 2 NOVEMBER 2025

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2) 9.30 uur; **Amsterdam** (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Breda** (Vriesdongen 1) 10.30 uur; **Emmen** (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. S.R. van

Klinken; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser en 16.00 uur; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; **Rotterdam** (Gouwstraat 36b) 14.00 uur evang. M. Rozema; **Scheveningen** (Keizerstraat 177) 14.30 uur evang. M.

van Velden; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 10.00 en 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN
WOENSDAG 5 NOVEMBER 2025
DANKDAG
Alkmaar (Willem Buytewechstraat

2) 19.00 uur evang. J. Krijgsman;
Amsterdam (Looiersgracht 70) 19.30 uur evang. M. Vos; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 19.30 uur evang. S.R. van Klinken; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 19.30 uur evang. S. de Visser; **Rotterdam** (Gouwstraat 36b) 14.00 uur evang. M. Rozema.

Advertenties

1 Korinthe 1: 23

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Scherpenisse heeft met ontroering kennisgenomen van het overlijden van zijn oud-herder en leraar

J. Beens

Hij mocht de gemeente, met de door de Heere geschenken gaven, van september 1984 tot januari 1996 in alle getrouwheid dienen.

We wensen de kinderen, klein- en achterkleinkinderen Gods ondersteuning toe in het verdriet en gemis.

De Heere heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad van de
 Gereformeerde Gemeente van Scherpenisse,
 ds. M. Blok, preses
 A.W. Bazen, scriba

Scherpenisse, oktober 2025

**Niet-ritmische psalmzangavond +
 bovenstem**

D.V. zaterdag 8 november 2025
Ger. Gem. Alblasserdam

Aanvang: 19.30 uur, toegang vrij
 Opening & sluiting: ds. C. Sonneveld
 Spreker: Maaïke Rosendal (CCBR)
 Orgel: Bart Kruithof
 Collecte t.b.v. Stichting Joseba

EBEN-EZER CHRISTIAN SCHOOL
 is inviting applications to fill full-time **elementary teachers, education assistants and secondary teacher/administrator** positions. We would be gladdened by inquiries and applications of individuals who are qualified, versatile and dedicated, but who also love the doctrine according to Godliness. For more information on these positions, please contact:
 Mr. A. Verhoef
 Telephone: (00)1-905-563-3077
 Email: mr.verhoef@ecschool.ca
 Please send applications to the secretary of the School Board:
 Mr. G. Brouwer
 1372 Gregory Road N., St. Catharines, Ontario, L2R 6P9.
 Telephone: (00)1-647-271-8984
 Email: gerry@ecschool.ca

Netherlands Reformed Congregation
St. Catharines, Ontario, CANADA

VACATURE

Maak jij het verschil voor onze cliënten?

Kom bij ons werken als:

- (Wijk)verpleegkundige
- Verzorgende IG
- Kraamverzorgende
- Huishoudelijk medewerker

BEKIJK AL ONZE
 VACATURES!

**Praktijk
den Uijl**

♥ HULPVERLENING

♥ COACHING

♥ TRAINING

♥ TOERUSTING

Nieuwerkerk aan den IJssel | Lunteren | Yerseke

T 06 34 13 30 13 E info@praktijkdenuijl.nl
I www.praktijkdenuijl.nl

Veelal (gedeeltelijk) vergoed door ziektekostenverzekeraars

De Vluchtheuvel
Christelijke psychosociale hulpverlening

Gevraagd

LID RAAD VAN TOEZICHT

De RvT houdt toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken binnen De Vluchtheuvel en speelt een belangrijke rol in de bewaking van onze missie, de strategische doelstellingen en de kwaliteit van de dienstverlening. De leiding van de organisatie ligt bij de bestuurder. De RvT biedt gevraagd en ongevraagd advies aan de bestuurder en heeft de taak om onafhankelijk, kritisch en betrokken te functioneren.

www.stichtingdevluchtheuvel.nl/vacatures

Begravenisonderneming

sinds 1982

de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van begravenissen

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar én beschikbaar

Waardenburg	0418 - 652 039
Hardinxveld-Giessendam	0184 - 611 154
Werkendam	0183 - 701 017
Dordrecht e.o.	078 - 6412 740
Nieuw-Lekkerland	0184 - 683 838
Barendrecht	0180 - 628 908

Wij verzorgen geen crematies

info@begravenisondernemingdejongh.nl | www.begravenisondernemingdejongh.nl

rudolph tekst.

creatief en strategisch tekstschrijver

De kern raken.
Dat is het hele verhaal.

Inhoud telt. Van missie tot brochure en van kernwaarden tot website. Voor bedrijven en (al dan niet identiteit-gebonden) organisaties. Bel 06 5148 6551 voor een kennismaking.

Rudi van Dijk
rudolphtekst.nl

lourens.

Voor maatwerk in

- zonwering
- kasten
- raambekleding
- vloeren
- traprenovatie

www.lourens.nu • 035-2121000

Vast in een Pornoverslaving?

Mediorah helpt je weer grip te krijgen
zet de eerste stap naar herstel en
neem contact op!

mediorah

www.mediorah.nl

**HELP CUBANEN
AAN BIJBELS
ONDERWIJS!**

SEZ

Spaanse
Evangelische
Zending

www.sez.st

**'Ik vergeet nooit dat ik op 16-jarige
leeftijd voor het eerst in aanraking
kwam met de cursus over de
christelijke geloofsleer!'**

NL65 RABO 0301957363
o.v.v. 'Najaarsactie'

De SEZ herzielt
en actualiseert
haar schriftelijke
Bijbelcursussen.

Eenvoudig, betrouwbaar
en praktisch onderwijs
uit Gods Woord.

Driestar hogeschool
Driestar educatief

"Ik doe het voor de leerlingen voor hen wil ik een goede docent zijn."

Laurene - student Luo Nederlands

Studeren met betekenis
Opleidingen voor onderwijs en jeugdhulp

Bezoek onze online open avond op 12 november.

Mechelen

evgg.nl/actie

EVGG
Uw steun is onmisbaar!

Ben jij een deskundige adviseur huisvesting?

Als **adviseur huisvesting** stuur en optimaliseer je processen en heb je oog voor gebouwonderhoud en beheer. Vanuit onze waarden werk je samen met collega's op verschillende locaties. Je vertaalt jouw kennis naar verbeteringen en oplossingen binnen thema's zoals medische middelen, wagenparkbeheer, meerjaren onderhoud en veiligheid. Wil jij graag jouw expertise inzetten voor uiteenlopende projecten?

Neem dan contact met ons op!
Bel Arjen (teamleider) op 06 37 18 45 55 of mail naar avandenbrink@adullam.nu.

adullam.nu/vacatures

Adullam
leren | wonen | werken

goed dat je er bent

Vakgarage Top in Kootwijkerbroek zoekt (ervaren) **Autotechnicus en Schadehersteller**
www.vakgaragetop.nl/vacatures

JOH.DEHEER
toetsen en meer, sinds 1898

UW ORGEL- ÉN PIANO SPECIALIST

www.johdeheer.nl

Leeghwaterstraat 46/47
3364 AE Sliedrecht
Tel.: 0184-419 611

VAN MANEN
kerkinterieurs

WWW.KERKINTERIEURS.NL

Genieten van Hollandse gastvrijheid in een Duitse sfeer

Ons hotel beschikt over hotelkamers voor 2 personen tot volledige ingerichte appartementen tot 7 personen. Kom naar het mooiste plekje in het Sauerland.

LANDHAUS FORRA
Tel.: +49 2975228

Heeft u iets te vieren? Informeer naar de mogelijkheden

www.landhausforra.com

Bureau Mark.

Psychosociaal therapeut
mark@bureau-mark.nl

+31 (0)6 53 29 69 57
bureau-mark.nl

Certificering

NFG **IKZOEK HULP.NL** **Koepel NAP**

Word vrijwilliger buschauffeur (M/V)

Kinderdagcentrum
Regio Sliedrecht/ Hoeksche Waard

Als buschauffeur (m/v) bij De Schutse:

- Ontvangt u een vrijwilligersvergoeding;
- Draagt u bij aan de reformatorische zorg;
- Bent u beschikbaar 's morgens en/of 's middags op woensdag, donderdag en/of vrijdag.

Neem contact op met Marije
via 06- 81 43 46 96 of
vervoer@deschutse.nu.

LV groeit,
groeit je met
ons mee?

Wij zijn op zoek naar een
binnendienstmedewerker.

lvmakelaars.nl

UITNODIGING

D.v. vrijdag 14 nov. 2025

Ger. Gem. Veenendaal

Vijftienmorgen 51 - aanvang 19.30 uur

Lydia Visser-Lammers

*'Verdriet om een stilgeboren broertje of zusje,
hoe begeleid je kinderen daarin?'*

Reformatorische vereniging
voor ouders bij wie tijdens
de zwangerschap of kort na
de geboorte kind(eren)
zijn overleden

www.indeknopegebroken.nl tel: 06-49 49 94 99

Help
De Lichtboei
in Breda
om de vloer
en de kerkzaal
op te knappen.

Bestel nu!

www.inlooptdelichtboei.nl/actie-nieuwe-vloer-in-de-kerkzaal/prekenbundel/

Vacature:

Directeur

Voor minimaal 16 uur per week

Deze nieuwe functie ontstaat bij het Deputaatschap Evangelisatie Gereformeerde Gemeenten door het beleid dat is gericht op uitbouw van evangelisatie, vanuit het evangelisatiebureau, op de posten en door de evangeliserende gemeenten.

Meer informatie/solliciteren?
Scan de QR-code of ga naar

EVGG

evgg.nl/directeur

Vergaderen op een sfeervolle en rustige
locatie nabij Rotterdam? Welkom in
De Veldschuur!

Vraag vrijblijvend een offerte aan via
info@develdschuur.com of bel
06 2205 0396.

Bent u ook op zoek naar mooie
raambekleding? Wij komen vrijblijvend
bij u thuis adviseren! We nemen naast
veel kleur en stofstalen ook jarenlange
ervaring mee. Bel Jan op 06-36294314
of kijk op wiltraamdecoratie.nl

Een
combinatie
is mogelijk

Wij zoeken:

Kleuterleerkracht

IB'er
onderbouw

**Jouw
betrokkenheid,
hun groei!**

Direct contact?

Bel met H.J. Dekker
(directeur-bestuurder):
0318 571 482 (school) of
06 37 18 12 76 (privé).

Je reactie zien we graag
voor D.V. 5
november
tegenwoordig.

Interesse en solliciteren?

Kijk voor meer informatie op

calvijnschool-ederveen.nl

Calvijnschool
Ederveen

€ 10,95

**bijzondere
noden**
handen van de kerk

Niemand mag het weten

Jannie Kranendonk-Gijssen

Veel kinderen op deze wereld kunnen nooit naar de kerk. Of alleen in het geheim. Zij hebben vaak geen Bijbel omdat de regering van hun land dat verbiedt. Soms moeten kinderen naar de gevangenis omdat ze in de Heere geloven...

In 'Niemand mag het weten' lees je verhalen over deze kinderen en hun ouders in Noord-Korea, Jemen, Nigeria, Pakistan, Irak, Cuba en Nepal.

Bestel het boekje op
bijzonderenoden.nl/webshop

BROUWER
PSYCHOLOGEN

Wil jij je enthousiasme inzetten
voor kinderen en jongeren?
Brouwer Psychologen is op zoek naar:

Orthopedagogen en/of (Gz-)psychologen

Barneveld, 2 dagen per week
Geldermalsen, 2 dagen per week
Ridderkerk, 2 dagen per week

Kijk op www.brouwerpsychologen/werken-bij-brouwer of bel naar:
0180 - 426955

Ridderkerk, Barneveld, Geldermalsen en Apeldoorn

DB
LETSELSCHADE

Schade door een ongeval?

DB Letselschade
helpt u kosteloos bij het verhalen
van uw schade

DB-LETSELSCHADE.NL
0252-701108

Je hoofd nooit stil?
Vast in angst, stress en onrust?
Doorbreek die cirkel en ervaar rust!

Gratis online workshop
'Weg met je onrust!'
19 november | 19.30 uur
Jouw eerste stap naar
rust en ontspanning!

www.stressenonrustdebaas.nl
tel. 06-25081102

> Timmerman Onderhoud & Service
> (Voorman) Timmerman

Bel of app Klaas Kort (06 10 03 46 85)
davelaar.nl/vacatures

Davelaar bouw
sinds 1925

Reünie

100 jaar Julianaschool Krabbendijke

Op D.V. 18 december 2025 bestaat de Julianaschool
in Krabbendijke 100 jaar!

Deze dag wordt er voor (oud-)bestuursleden en (oud-)collega's
een reünie georganiseerd vanaf 15.30 tot 18.30 uur in de school.

We nodigen u daarvoor van harte uit!

Na de reünie vindt de jubileumdienst plaats,
waar u ook hartelijk welkom bent!

Graag
tot ziens!

U kunt zich via deze
QR-code opgeven

of door een mailtje te sturen naar:
directie@julianaschoolkrabbendijke.nl

100 jaar
**Juliana
School**
met het **Woord** op weg

Zoekt u een **MFN-registermediator** in een noordelijke provincie?
justcomm.nl | 06-22409934

Te koop in Krabbendijke: royale woning (205 m², 6 slk) op perceel van ruim 700 m². Rustig gelegen. Info: 06-17121844.

MfN-registermediator nodig?
vanweelden-mediation.nl | 0318-250105

Ervaar rust tussen de Scheldes in Zeeland!
B&B De Bakkeet | Kijk voor beschikbaarheid op www.zeeuwsoefje.nl
Of neem contact op via 0621833003

Eenzaam of iets anders? St. kleinesteun.nl
Vraag steun of help als maatje of donateur. Leef matig, wees een goed rentmeester en zie om naar de naaste. 06-34180256

Vitamine D (Vegan D) van Neolife met D₃ en D₂ voor sterke botten en tanden, soepele spieren. Verhoogt de weerstand.
Kommie 0634826766
www.naturalhealthproducts.nl

RD Jongerenpanel

Hoe volg jij het nieuws? En welke rol speelt het Reformatorisch Dagblad daarbij? Lees je een artikel, heeft een podcast jouw voorkeur of kijk je het liefst een (korte) video?

Over dit soort vragen gaat het RD graag met jou in gesprek! Meld je aan voor het ons jongerenpanel.

Wat krijgen deelnemers?

- Gratis digitaal jaarabonnement op RD
- Iedere zaterdag de papieren krant + RDMagazine op de mat
- De mogelijkheid in het meedenken om het RD aantrekkelijk te maken voor jongeren

Aanmelden via
rd.nl/jongerenpanel

Bewuste keuze

Colofon

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten
Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. B. Labee
Redacteuren: J. van 't Hul, W.G. Hulsman,
ds. G.W.S. Mulder
Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers, boeken ter recensie en vragen voor de rubriek 'Vraag en antwoord' naar:

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierderer 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E redactie@desaambinder.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan Verloop, Alblasserdam:

Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-morgen 9 uur.

Advertenties € 1,95 per mm.
Familieberichten € 0,50 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen:

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165,
USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika:

A.C. Kieboom
12093 Sprinkle Road
Vicksburg, MI 49097
T 001 269 720 3533
E saambinder.noordamerika@gmail.com

Enkele handige websites

Gereformeerde Gemeenten:
Algemeen: www.gergeminfo.nl
(doorklikken naar diverse deputaatschappen)
De Saambinder: www.desaambinder.nl
Adviesplein gemeente en gezin:
www.gemeenteengezin.nl
Studenten: www.studentengergem.nl
Jeugdbond: www.jbgg.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Mensen met een leesbeperking kunnen door middel van een abonnement van de Christelijke Bibliotheek voor blinden en slechtzienden (cbb.nl) wekelijks De Saambinder lezen.

73

Stelling innemen

Je moet over veel dingen nadenken. Alledaagse dingen, maar ook allerlei complexe thema's. Je moet je mening daarover vormen. Stelling innemen.

Een dominee in de gevangenis

Naderend afscheid

'Van den Bosch, ik zou graag een poosje alleen willen zijn', zegt ds. Ledeboer vermoeid, terwijl hij z'n jas dichtknoopt.

Verbaasd kijkt de boer z'n logé aan. 'Maar dominee', zegt hij, 'u ziet toch dat er zoveel mensen voor u zijn gekomen vanavond. We hadden gehoopt met elkaar nog na te praten over de preek van gisteravond. En nu gaat u wandelen?'

'Ik begrijp het', zucht ds. Ledeboer, 'maar het is mij te veel. Laat mij alstublieft maar even alleen.'

Diaken Van den Bosch durft niets meer te zeggen. Hij ziet aan de ogen van de dominee dat er iets bijzonders is. Met gebogen schouders loopt ds. Ledeboer even later langs het riviertje De Vecht. Het is een prachtige zomeravond. De helderblauwe lucht is vol dansende mugjes. Merels zingen het hoogste lied, en kikkers laten hun luid gekwaak horen. Maar ds. Ledeboer ziet of hoort er niets van. Het is zó benauwd in zijn hart. Het is alsof zijn hele leven in een paar minuten aan hem voorbijtrekt.

O, wat is hij veel tekortgekomen. Heeft hij wel groot genoeg van de Heere gesproken? Heeft hij wel genoeg gewaarschuwd?

De laatste weken heeft hij steeds het gevoel dat zijn einde nadert...

Twee weken geleden in Veenendaal had het hem ook zo aangegrepen. In gedachten ziet hij weer voor zich, hoe hij daar 's middags zomaar bij mensen is binnengestapt, die hij helemaal niet kende. Hij móést hen wijzen op de naderende eeuwigheid. Vorige week zondag, 2 augustus 1863, heeft hij al afscheid genomen van Leersum. Na de preek heeft hij plotseling gezegd: 'Gemeente, ik zeg u vaarwel! Ik zeg u vaarwel. Want wij zullen elkaar niet meer zien dan voor de rechterstoel van Christus!'

Gisteravond in Loenen voelde hij dat hij aan het eind van de dienst moest zeggen: 'Lieve mensen, de dood staat achter één van ons allen; het kan wel zijn dat de dood achter mij staat...'

Sommige mensen zijn snikkend naar huis gegaan. ♦

Dat kunnen thema's zijn die je op je werk tegenkomt. Misschien loop je stage in de zorg. Dan komen allerlei vragen rond de (bescherm)waardigheid van het leven langs. Daar moet je persoonlijk iets van vinden. Volg je een economische opleiding, dan spelen er weer andere onderwerpen een rol. Zo brengt ieder levensterrein zijn eigen vragen met zich mee. Je wordt gedwongen er over na te denken en stelling in te nemen.

Honderden jaren geleden, om precies te zijn 508 jaar, was er ook een man die stelling innam. Hij deed dat tegen de kerk. Letterlijk sloeg hij zijn stellingen aan de kerkdeur. Het bracht de Hervorming op gang. Luther had het Woord in al zijn diepte ontdekt. God gaf hem heel veel duidelijkheid over wat de Schrift te zeggen had. Niet alleen over het persoonlijk leven, maar ook hoe het er in de kerk aan toe moest gaan. In de Rooms-Katholieke Kerk ontdekte hij de misstanden die er speelden. De absolute macht van de paus en vele zaken meer.

Luther had echter de bevrijdende kracht van het Woord ontdekt. Na veel strijd liet God hem zien dat de rechtvaardigheid van God in Romeinen 1 een heel andere betekenis had dan hij dacht. God leerde hem dat het hier niet om de wraak van God ging, maar om de verdiende gerechtigheid van de Heere Jezus die door het geloof toegerekend wordt (kanttekening 35 bij Romeinen 1).

Dit voor zichzelf wetend, kon hij radicaal en krachtig stelling nemen tegen alles wat hij aan misstanden zag. Laat bij het innemen van jouw stellingen het Sola Scriptura (alleen het Woord) van doorslaggevende betekenis zijn. ♦

Lezen: Romeinen 1:13-17

Vraag en antwoord

door
ds. Labee

Erfgenamen van het Rijk Gods en van Zijn verbond

Hoe kan het Formulier van de Heilige Doop zo 'ruim' spreken over dopelingen?

Bondeling

Het zal elke oplettende luisteraar wel eens opgevallen zijn dat onze vaders in het 'Formulier om de Heilige Doop aan de kinderen te bedienen' zo rijk en ruim spreken over de dopelingen. Hoe kan God tot alle gedoopten spreken over de oprichting van Zijn verbond? Hoe is het mogelijk dat zij 'erfgenamen van het Rijk Gods en van Zijn verbond' genoemd worden? En wat te denken van het dankgebed waarin we horen: 'wij danken en loven U dat Gij ons en onzen kinderen, door het bloed van Uw lieven Zoon Jezus Christus, al onze zonden vergeven, en ons door Uw Heiligen Geest tot lidmaten van Uw eniggeboren Zoon, en also tot Uw kinderen aangenomen hebt, en ons dit met den Heiligen Doop bezegelt en bekrachtigt'? Eén van onze oude predikanten kon dat zo mooi uitleggen. Hij verwees naar het woord van de apostel Paulus in Romeinen 3 vers 4: 'God zij waarachtig, maar alle mens leugenachtig (...)'. De levende God bedriegt ons niet in het Evangelie en ook niet in de doop. Het Formulier spreekt ruim en rijk en tegelijk ernstig en onderscheidend. We wijzen op de zinsnede: 'overmits in alle verbonden twee delen begrepen zijn, zo worden wij ook weder van God door den Doop vermaand en verplicht tot een nieuwe gehoorzaamheid, namelijk, dat wij dezen enigsten God, Vader, Zoon en Heiligen Geest, aanhangen, betrouwen en liefhebben van ganser harte, van ganser ziele, van gansen gemoede en met alle krachten, de wereld verlaten, onze oude natuur doden, en in een nieuw, godzalig leven wandelen'. Het verbond moet worden ingewilligd in de weg van waarachtige bekering en geloof. Alleen als beide delen of partijen bij elkaar komen, ontstaat er een verbond. In de praktijk openbaren zich dan twee soorten verbondskinderen. Bondelingen die 'in naam' begrepen zijn in het verbond der genade en degenen die 'wezenlijk' door de inlijving in Christus behoren bij het verbond. Zo spreekt ook

Calvijn (1509-1564) over één verbond met twee soorten van kinderen. Er zijn geestelijke kinderen van Abraham die met een zelfde geloof als Abraham in Christus hun heil zoeken. En er zijn vleselijke kinderen, die slechts uiterlijk tot het verbond behoren. Maar dit doet niet af aan de waarachtigheid van Gods verbond en beloften.

De gemeente kan in het dankgebed God danken voor Zijn verbond en beloften. De Verbondsgod heeft Zijn verbond en beloften in de Heilige Doop verzegeld. In het dankgebed bedelt de gemeente 'dat Gij dit kind (of deze kinderen) genadiglijk wilt aanzien, en door Uw Heiligen Geest Uw Zoon Jezus Christus inlijven'. En vaak wordt het gezongen in een doopdienst: 'God zal Zijn waarheid nimmer krenken, maar eeuwig Zijn verbond gedenken'.

Waarschuwing

In het onlangs verschenen boek 'Korte verklaring formulieren van de Heilige Doop en van het Heilig Nachtmal' van een viertal minder bekende Duitse predikers (Oorman, Klugkist, Eyssonius en Meiners), verschenen in 1721, is te lezen: 'Ten tweede betogen wij in dit ons werkje weg te nemen het ellendig misbruik, waardoor onze naamchristenen de woorden en spreekmanieren van deze formulieren deerlijk tot hun eigen verderf gaan misbruiken, passende op zichzelf toe hetgeen alleen de gelovige raakt en tot dezulke gezegd wordt die door het geloof met Jezus waarlijk verenigd zijn'.

De Heere geve de verlichting van ons verduisterde verstand door Zijn Geest, bekere onbekeerde naamchristenen en geve - ook vanuit het rijke formulier van de Heilige Doop - onderwijs en troost aan alle pelgrims naar Sion.

Lezer(es), dan blijft die vraag over: bent u een bondeling 'in naam' of 'in wezen'? ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt - zo mogelijk - altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.